

ORGANI SAMOUPRAVLJANJA POTRDILI ZAKLJUČNI RAČUN

Leto IX.
Št. 3
17. II. 1965

Emajlirne

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE EMAJLIRANE POSODE

Pretekli teden je centralni delavski svet potrdil poslovno poročilo upravnega odbora, ki je zakonsko določen izveček bilance o poslovanju podjetja v preteklem koledarskem letu. Na seji upravnega odbora je tolmačil poročilo direktor sektorja ekonomike Milan Zupanek, medtem ko je članom centralnega delavskega sveta razlagal poslovne rezultate preteklega leta direktor računovodstva Viktor Pilih. S potrditvijo

(Nadaljevanje na 16. strani)

ŠE TRIJE EVIDENTIRANI MOŽNI KANDIDATI

V prvi številki v tem letu smo poročali o evidentiranih možnih kandidatih, ki so jih predlagali člani našega kolektiva. K njim velja pripisati tudi Emila JEJCICA, ki ga je evidentiral terenski odbor ZB in Marijo KOŽELJ, evidentirano na željo konference žena. Oba sta evidentirana za naši volilni enoti.

Delavski svet emajlirnice je evidentiral Marijo GRICAR iz dekor. oddelka za možno kandidatino za volilni enoti 8.

Pravilnik o notranji organizaciji v razpravi

Pretekli teden je strokovni kolegij posvetil razpravi o osnutku pravilnika o notranji organizaciji podjetja dve seji, vendar še z delom niso končali. V prihodnjih dneh bo o osnutku pravilnika razpravljajl upravni odbor in politični aktiv, nakaar bo na vpogled vsem članom kolektiva. Pričakovati je, da bo pravilnik sprejet na centralnem delavskem svetu koncem februarja ali pa v prvih dneh marca.

Člani kolegija zelo temeljito proučujejo določila osnutka pravilnika o notranji organizaciji podjetja in dajejo nanje pripombe, izmed katerih bo nedvomno treba nekatere tehtnejše upoštevati.

Pravilnik o notranji organizaciji, katerega osnutek je že v razpravi — dobili so ga že tudi vsi člani upravnega odbora — določuje organizacijo le do tiste stopnje, do katere so po statutu

pristojni odločati centralni organi. Vsa nadrobnejša določila in globlja razčlemba enot navzdol pa sodi na samoupravne organe obratnih delavskih svetov in delavskih svetov ekonomskih enot. Osnutek pravilnika določuje mimo delovnih enot tudi razčlemba samoupravnih enot, ki jo pogojujeta nova organizacija in predvidena sprememba obračuna.

Za odločen spopad z vodno stihijo

Na zadnji seji občinske skupščine v Celju je predsednik Marjan Učakar seznanil odbornike o tem, da je republiški IS proučil poročilo o poplavi v Celju, ki je lani v jeseni zopet hudo prizadela celjsko občino.

Republiški IS se je na podlagi poročila o več milijardni škodi, ki jo je zapustila poplava za seboj, zavzel za to, da bo celjska občina dobila kredite za vodno regulacijska dela pod ugodnimi pogoji.

Odborniki so bili obveščeni, da bi celjska občina potrebovala 3 milijarde din kredita za regulacijska in kanalizacijska dela, ki bi naj bila izvršena še v letošnjem letu. Z deli bi pričeli že spomladi.

Razen tega pričakujejo, da bo občina sprejela iz republiškega stanovanjskega sklada še 300 milijonov din posojila (na račun popravljenih stanovanj) za gradnjo novih stanovanj ter 100 milijonov dinarjev za komunalno ureditev zemljišč, na katerih bodo gradili.

Predsednik občinske skupščine
Marjan Učakar

Občinska skupščina računa, da bodo pri teh delih sodelovale tudi mladinske delovne brigade, hkrati pa apelira na pomoč in sodelovanje slehernega celjana, ki so življenjsko zainteresirani, da bi vodno stihijo v Celju za vselej onemogočili. -tm

VESTI IZ KOMUNE

8 odlokov zavrnjenih

Lani je skupščinska pisarna občine Celje pripravila gradivo za 12 sej občinske skupščine. Na seji je bilo sprejetih 58 normativnih aktov (odlokov), 20 poročil in analiz, 12 priporočil, 10 imenovanj, 1 resolucija ter nešteto drugih zadev s področja gospodarstva in finance. 8 odlokov je bilo zaradi nezadostne priprave s strani upravnih organov zavrnjenih.

Kadrovska zasedba v občinski upravi

lo pri občinski upravi v Celju 11 uslužbencev z visoko izobrazbo (sistemizacija 26), z višjo 29 (sistemizacija 43), s srednjo 62 (sistemizacija 64), z nepolno srednjo 26, osnovno 6 in 11 tehničnega osebja. Vsega skupaj je

bilo zaposlenih 136 uslužbencev (sistemizacija 161).

V upravi se je število uslužbencev zmanjšalo za 23, ker se je osamosvojil Zavod za katastrofe in izmors zemljišč (17 uslužbencev) in ker so bile prenešene določene pristojnosti s področja gradbeništva in urbanizacije na Zavod za napredek gospodarstva in pristojnosti s področja stanovanjske politike na Zavod za upravljanje nepremičnin.

ZAKAJ SE OBČANI NAJVEČ PRITOŽUJEJO

Po podatkih celjske občinske komisije za prošnje in pritožbe je bilo lani največ pritožb zaradi neresenih stanovanjskih razmer, in sicer 48, zaradi socialne pomoči — pokojnine 21, zaradi delovni razmerij 18, zaradi davščin in premoženjskih razmer 5, zaradi črnih gradenj pa 13 pritožb. Vseh pritožb je bilo lani 105, predlani 116 in 1962, leta 142, kar kaže tendenco stalnega zmanjševanja pritožb.

Smela, vendar pravilna odločitev

Lani so bile nekatere upravne strokovne službe v celjski občini prenesene na samostojne za-

LANI SO OBČANI SPREJELI 1023 PRAVNIH NASVETOV

Zavod za pravno pomoč v Celju je lani nudil občanom celjske občine 1.023 pravnih nasvetov, izdal 16 opominov in zastopal nekaj strank v tožbenem postopku pred sodiščem.

Za opravljeno delo je Zavod zaračunal 350.300 din dejanskih stroškov po odvetniški tarifi.

vode. Taka organizacija uprave je sprva izgledala dokaj smela, rezultati pa kažejo, da je bila pravilna.

S tem, da je bila na Zavod za napredek gospodarstva prenesena vsa tehnična dokumentacija s področja urbanizma in gradenj, je omogočeno občanom, da čim hitreje realizirajo svoje zahteve. Če pa zahteva ni v skladu s splošnimi družbenimi koristmi pa sprejmejo tudi takoj odklonilno stališče.

GLOBUS

V cilju enotnejših raziskav trgov v Zahodni Evropi so v letu 1964 osnovali skupni evropski inštitut pod imenom EVROPANEL, čigar naloga je, da opravlja tržne raziskave v vseh državah Zapadne Evrope ob skupni koordinaciji največjih nacionalnih inštitutov v teh državah. Pri tem se poslužujejo metod stalnega tedenskega anketiranja tisočev družin o njihovih izdatkih v posameznih državah, analizirajo statistike in raziskujejo motivna nagnjenja potrošnikov.

Potrošnja emajliranih frit v Egiptu znaša že blizu 1600 ton v štirih večjih emajlirnicah, od katerih se tri nahajajo v Kairu in ena v Heluanu. Kupujejo v glavnem emajlne frite od Ferra, ker imajo z njihovimi fritami relativno najmanjšo porabo.

Cene pločevinastih in železnih kovinskih izdelkov so se v Zapadni Nemčiji v zadnjih letih stalno povečevale in so znašale po osnovni indexu 100 leta 1958, leta 1961 104,3, leta 1962 107,6, leta 1963 108,7 in lani 110,5. To gibanje cen se nanaša na proizvajalčeve prodajne cene.

Tovarna emajlirane posode v Tanzaniji, ki obstoja pod imenom Tanganyika Eoameware Factory Ltd v Dar es Salaamu, že nekaj let proizvaja emajlirano posodo na treh komornih pečeh. Njena današnja proizvodnja znaša letno nekaj čez 1000 ton lahke in cenene emajlirane posode honkonške kvalitete, ki jo brez izjeme pakirajo v kartonske škatle. Kapital je indijsko-honkonški. Zaposluje 110 ljudi.

Proizvodnja kopalnih kadi je dosegla v ZDA leta 1963 skupno 2.568.000 kom, od česar odpade na lite kadi 61 %, na pločevinaste pa 39 %. V tej državi so v istem letu proizvedli 3.439.000 kuhinjskih pomivalnih korit, od katerih odpada 21 % na lita korita, 52 % na emajlirana pločevinasta in 27 % na nerjaveča korita. Pri tem je interesantno ugotoviti, da proizvodnja pločevinastih kadi in kuhinjskih pomivalnih korit v zadnjih letih hitro raste, saj je leta 1954 odpadlo na pločevinaste kadi šele 27 %, na pločevinasta kuhinjska pomivalna korita pa šele 54 % celotne proizvodnje. Hitro pa nazaduje proizvodnja in s tem tudi potrošnja pločevinastih kuhinjskih pomivalnih omaric, ki je znašala leta 1954 še 3.472.000 kosov, leta 1962 pa komaj 1.198.000 kosov.

Tudi v Keniji obstaja pod imenom Kenya Aluminium & Industrial Works Ltd, Mombasa tovarna emajlirane posode, ki je prav tako mešanega kapitala ter dosega letno blizu 1000 ton proizvodnje emajlirane posode, ki jo žgejo na Ferrovih komornih pečeh. Na področju vzhodne Afrike obstaja še tretja tovarna emajlirane posode pod firmo Uganda Metal Products and Enamelling Co Ltd, Kampala, ki pa je v rokah Angležev in zaposluje 200 delavcev ter dosega letno proizvodnjo ca. 800 ton emajlirane posode. Kvaliteta posode v tej tovarni je zelo dobra in tovarna se poslužuje že delno tudi enoslojnega emajliranja posode s fritami, ki jih dobavlja od angleške tovarne Metal Porcelain iz Birminghama.

V Celju so v letu 1964 ugotovili, da je največji promet na Mariborski cesti, kjer dnevni promet dosega 15.000 vozil, od tega 9.000 kolesarjev ter preko 3.500 osebnih avtomobilov.

Ivo Brenčič

ALI SO POGOJI ZA DELO IN RAZVOJ RAZISKOVALNIH ORGANIZACIJ

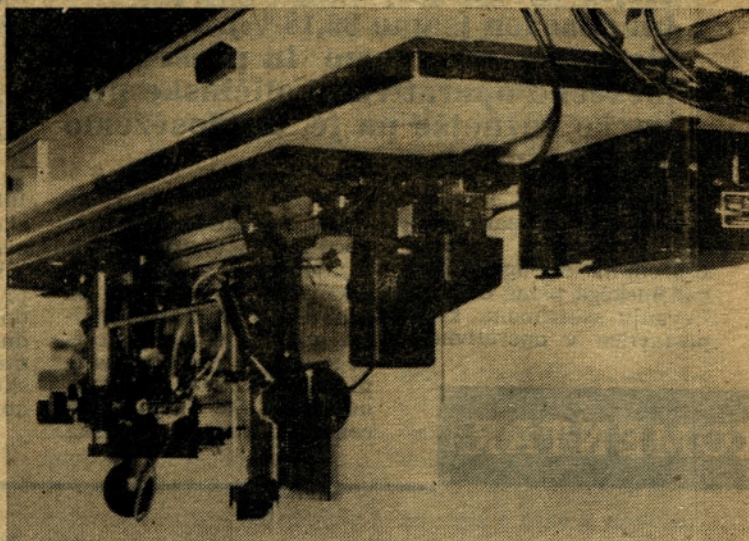
Razvojno – raziskovalno delo, o katerem zadnje čase govorimo, da mora postati integralni del družbene reprodukcije odnosno najvažnejši faktor dinamičnega gospodarskega razvoja, ima svojo preteklost obremenjeno z nepravilnostmi, ki na prvi pogled niso razumljive. Temu pa ni krivo samo nerazumevanje, ki ga sicer res ne gre podcenjevati. Često so bili na delu objektivni zaviralni momenti, katerih vloga pa je čedalje manjša. Stopnja naše gospodarske rasti je bila v vseh obdobjih po vojni med najvišjimi na svetu. Ta rast našega gospodarstva je imela ekstenzivni značaj, ker se je bilo treba v kratkem času izviti iz oklepa zaostlosti in se vključiti v družino industrijsko naprednih držav. Zato je bilo treba čimprej obvladati novo tehnologijo in to z ljudmi, brez potrebnega znanja in brez potrebnih izkušenj. Le s hitro in ekstenzivno gradnjo industrijskih kapacitet je bilo mogoče v relativno kratkem času nadoknaditi zamujeno. Kot opremo in naprave, tako smo v inozemstvu kupovali tudi licence in rutinska znanja. V teh okoliščinah misel na lastni razvoj ni mogla dobiti domovinske pravice, kjerkoli bi se že pojavila. Mlada, na novo izgrajena industrija ni bila še dovolj močna, da bi lahko prevzela nase vso finačno pezo samostojnega raziskovalnega dela.

V zadnjih nekaj letih pa se je situacija močno spremenila. Razvojno-raziskovalno delo, ki je bilo doslej potisnjeno v ozadje, stopa kot imperativ časa v ospredje družbenega dogajanja. Kdor tega ne bo hotel ali pa ne more razumeti, prevzema nase veliko odgovornost. Posledic zaviranja tega progresivnega procesa danes niti ni mogoče v celoti predvideti, so pa že opazne tam, kjer prihajajo podjetja v težaven položaj zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Spomnimo se samo na ugotovitve iz dnevnega časopisa, da je ta ali ona gospodarska organizacija zabredla v težave, ker ni bila dovolj pripravljena na forsirani izvoz — ki postaja skoraj edino merilo pri odobravanju deviz za reprodukcijski material. Morda se premalo zavedamo, da lahko prej ali slej enaka usoda doleti sleherno gospodarsko organizacijo razen tistih, katerih proizvodnja ni odvisna od uvoženega reprodukcijskega materiala.

Orientacija na izvoz, predvsem na področju s trdno valuto, ni samo politična parola s kratko življenjsko dobo. Celoten razvoj svetovnega gospodarstva gre v smeri poboljšanja kvalitete proizvodov, iskanja vedno novih izdelkov, izboljšave funkcionalnosti, pocenitve proizvodnje, avtomatizacije, prilagoditve nenehno spreminjajočim se zahtevam tržišča itd. To je proces, ki ga nihče več ne more zaustaviti. Raziskovalna in razvojna dejavnost je v tem procesu razvoja materialne baze človeške družbe dobila svoje specifično in nadvse odgovorno mesto. Nadaljnji razvoj tehnike si namreč brez velikega števila raziskovalcev in organiziranih ter dobro opremljenih raziskovalnih organizacij ni več mogoče zamisliti. Če so torej pred raziskovalno-razvojno oz. znanstveno-raziskovalno dejavnost postavljajo velike in odgovorne naloge, potem je treba na drugi strani omogočiti, da se ta vrst dejavnosti razvija kar najbolj nemo-teno in svobodno.

Zakon o finansiranju zavodov je omogočil gospodarskim organizacijam, da gredo stroški inštituta, ki ga je neka gospodarska organizacija usta-

to niso edine olajšave, ki jih je omogočila naša zakonodaja! Inštituti lahko namreč sami določajo stopnjo amortizacije, obresti na osnovna in obratna

Talilni mikroskop, nova aparatura v inštitutu »Emajl«

(Foto LT)

vila, na materialne stroške tovarne. Seveda le v primeru, če je tak inštitut registriran in priznan kot znanstveni zavod. Vsi skladi, ki jih tak inštitut formira in vsi osebni dohodki sodelavcev, ki so v bistvu uslužbenci tovarne, saj delajo prvenstveno za tovarno, gredo torej na materialne stroške gospodarske organizacije. Toda

sredstva jim ni treba plačevati, prispevek na dohodek odvajajo v svoje sklade in ne plačujejo carine za opremo, ki jo uvažajo iz inozemstva. Olajšave, ki jih je naša zakonodaja dala gospodarskim organizacijam, da bi organizirale in pospeševale svoj lastni razvoj, niso male. Treba jih je samo izkoristiti in seveda — pravilno razumeti!

NOVE USLUGE ZA »GORENJE«

Glavni direktor inženir Lojze Ilgo je zaprosil upravni odbor za pooblastilo v zvezi z uslugami za tovarno gospodinjstvo opreme Gorenje. Upravni odbor ga je pooblastil, da po svoji presoji ustrezne prošnji Gorenja.

Ker je kontinuirana peč v tovarni gospodinjstva opreme Gorenje v popravilu, ki bo predvidoma končano v desetih dneh, je direktor Gorenja naprosil naše podjetje, da bi mu znova emajlirali sestavne dele štedilnikov. Ker so kapacitete emajlirnice razmeroma zelo zasedene, bo treba uslužnostna dela opraviti v nočni iz-

meni in v nadurah. To pa seveda dokaj podraži storitve. O prošnji Gorenja so se pogovorili na seji upravnega odbora in pooblastili glavnega direktorja, da v tem primeru ukrepe vse, da prošnji sorodnega podjetja ustrezemo, vendar s pogojem, da ne bo šlo v našo škodo.

Kako smo startali v novo leto...

Prvi vtis o izvršitvi operativnega plana za mesec januar nam pove, da smo količinski plan dosegli 100,36 %, da pa vrednostni plan ni bil dosežen (samo 96,18 %). Važno je sicer, da dosegamo in presegamo mesečne operativne količinske planne, še važnejše pa je, da dosežemo vrednostni plan.

Pri dnevnem zasledovanju proizvodnje se pred koncem meseca ugotovi, da količinskega plana ob upoštevanju asortimana, ki je postavljen v operativnem

planu, verjetno ne bo moč doseči (vzroki za zastojanje pa so lahko objektivnega značaja ali pa tudi ne). S forsiranjem težjih artiklov z manj vloženega dela je končno mesečni plan dosežen, vrednostno pa ne, ker je planska cena takim artiklom nizka

oziroma nižja od artiklov, ki so bili žrtvovani količinskemu planu. To ni edini moment za nihanje proizvodnje. Nihanje proizvodnje v tekočem letu se bo še pojavljalo zaradi pomanjkanja in nepravočasnega dostopa reprodukcijskega materiala.

Najboljšo izvršitev operativnega plana v januarju je dosegla EE 2 — količinsko 105 % in vrednostno 101 %. Vse druge ekonomske enote so vrednostno ostale pod planom.

V prvi dekadi februarja je količinski plan podjetja dosežen 95 %. V preostalih dneh bo nujno nadoknaditi zamujeno v tistih ekonomskih enotah, ki so pod planom.

M. P.

KOMENTAR

Disciplina v luči statistike

V teku leta 1964 je bilo 138 disciplinskih prijav. Predlog za disciplinski pregon in kaznovanje je bil vložen zoper 283 obdolžencev. Izrečeno je bilo 176 disciplinskih kazni za storjene disciplinske prekrške, oproščanih je bilo 34 obdolžencev, v 6 primerih pa je bil predlog za disciplinski pregon zavrnjen. Glede na vrsto kazni je bilo izrečeno: 38 opominov, 46 ukorov, 26 strogih javnih ukorov, 52 denarnih kazni in 4 odpusti iz podjetja.

V drugi številki »Emajlirca« je bil objavljen članek, ki ga lahko ocenimo kot začetek zanimive razprave o vzdrževanju strojev, naprav in orodij. Sam problem vzdrževanja je sicer že nakazan v omenjenemu članku, vendar je, gledano z očmi tehnike proizvajalca, nesistematično obdelan. Načelne ugotovitve o potrebi organiziranega vzdrževanja so jasno utemeljene in razumljive, poleg teh pa je avtorica navajala tudi konkretne načine in oblike vzdrževanja, ki pa niso dovolj jasno definirane in zaradi tega nimajo vrednosti za prakso. Potrebno je, da se pri obravnavi praktičnih prijemov ne zadovoljimo samo z delnimi prijemi, temveč moramo posamezne primere vedno obravnavati kot celoto.

Kot primer bi navedel samo delitev stroja, ki ga je avtorica razdelila samo v dva elementa:

ZAPOSLENI V LETU 1964

Po stanju 31. 12. 1964 je bilo v podjetju zaposlenih 3.249 delavcev, od tega 1.961 moških in 1.288 žensk. Na novo je bilo zaposlenih v 1964. letu 468 oseb, odšlo pa je iz podjetja 398 oseb.

IZOBRAŽEVANJE

Podjetje ima 63 učencev v gospodarstvu, štipendira 81 oseb na visokih, višjih in srednjih šolah, 46 izrednim študentom pa plačuje stroške šolanja in

študijski dopust. Na raznih tečajih, ki jih je priredil izobraževalni center v letu 1964, je bilo 1.043 slušateljev.

POPRAVEK

V žepni izdaji statuta, ki so jo dobili v preteklih dneh vsi člani kolektiva, smo zasledili napako. Na strani 128 v drugi vrstici je zapisano do dne 8. 9. 1964, medtem ko pravilno glasi OD dne.

v giblivo in mirujoče dele. Iz konstruktivnega stališča gledano je ta delitev posameznih delov stroja jasna in potrebna, s stališča vzdrževanja pa preširoka in praktično neuporabna. K temu vprašanju bi navezal še misel avtorice: »Delovanje strojev so dolžni zasledovati vsi člani operativne enote, ki se poslužujejo strojne opreme.« Tudi ta ugotovitev je načeloma povsem neoporečna, s praktičnega stališča je pa brez vrednosti. Spomnil bi rad samo na že znana ugotovitve, da smo imeli marsikje velike težave z odgovornostjo posameznika, ki je bila definirana v taki načelni obliki. Bodimo jasni in odkriti — nihče ni bil nikoli v takih primerih odgovoren niti ni možnosti najti tistega, ki bi moral biti za posamezne primere odgovoren.

Priznanje »OSKAR« za embalažo

Vsako leto podelijo v Ljubljani priznanja »Oskar« embalažnim izdelkom, ki predstavljajo določeno novost v materialu, obliki, funkcionalnosti in likovni opremini. Po razmaku nekaj let smo se tudi mi udeležili pred koncem lanskega leta razpisa s kompletom za embaliranje pekačev »Piknik«.

O embalaži ni treba posebej govoriti. Škatlo in torbico za pekače »Piknik« namreč vsi prav dobro poznate. Prav zategadelj nas ne preseneča, da smo zanj dobili to laškavo priznanje. Ta lepa in funkcionalna embalaža je plod dela naših propagandistov in zagrebškega propagandnega zavoda OZEHA.

Vzdrževanje strojev,

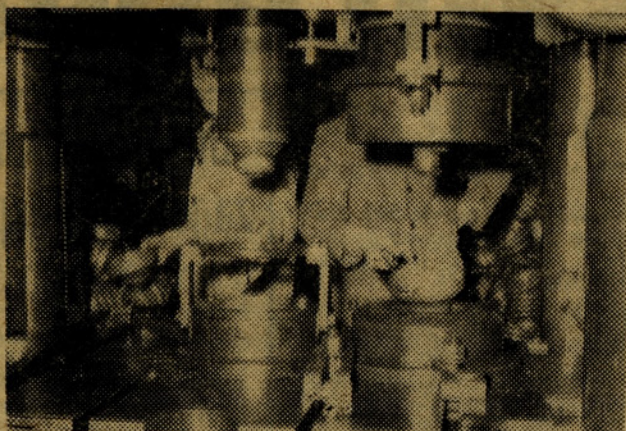
Zaradi tega je potrebno, da prav pri problemu vzdrževanja, pa čeprav za začetek samo v diskusiji, pričnemo problem obravnavati drugače. Pri vsakem stroju so namreč možnosti razmejiti odgovornost na delavca, mojstra in vzdrževalno službo. Prav na tem področju obravnave tega problema pa nisem zasledil konkretnega razmišljanja.

Vzdrževanje strojev je pojem, ki ga tehnik takoj deli v nego stroja (posluževanje), kontrolne preglede, popravila in remonte stroja. Nega stroja je vsakdanje oskrbovanje stroja s strani delavca, ki stroj upravlja. Tu je začetek pravilnega vzdrževanja stroja in zaradi tega mora biti točno predpisana

(za nove stroje je običajno predpisana s strani proizvajalca stroja).

Kontrolni pregledi so naslednja stopnja vzdrževanja strojev in jih vršijo upravitelji strojev v določenih časovnih obdobjih (danes se ti pregledi vršijo enkrat tedensko istočasno s čiščenjem stroja, ker je pogoj takega pregleda generalno očiščen stroj). Poleg teh kontrolnih pregledov so potrebni tudi pregledi strokovnjakov ključavničarjev in električarjev. Ti pri pregledu so vezani na daljša časovna obdobja, vendar tudi točno predpisana.

Zivljenjska doba posameznih elementov v stroju je zelo različna in običajno pride do ne-

V ponedeljek, 25. januarja, smo lahko opazili izredno zanimivost, ki jo prikazuje slika. Na stiskalnici, imenovani: velika »Weingarten« stiskalnica, sta bila istočasno vpeta dva orodja in stiskalnica je opravljala pri enem hodu kar dve zaporedni operaciji. Pri opazovanju omejenega načina dela so se sama od sebe postavljala zanimiva vprašanja: kako je prišlo do tega nenavadnega načina dela, kaj je s tem doseženo in kakšni so varnostni pogoji dela.

Vsa ta vprašanja so bila povod zanimivi diskusiji s tovariši v EE-1. Rezultat te diskusije nam je bila jasna slika:

Strojni park v EE-1 obsega tudi dve »Weingar-

ten« stiskalnici, ki sta zaradi svojih lastnosti edini sposobni opravljati težje kombinirane vleke, poleg tega pa še mnogo ostalih težjih vlekov, med njimi tudi vlečenje radiatorjev in večine uslug. Od oktobra preteklega leta je nova IWK stiskalnica za radiatorje v okvari in vse breme vlečenja radiatorjev je padlo na obe »Weingarten« stiskalnici, poleg ostale redne proizvodnje. Vsi vemo, da se strojni park v izdelovalnici radiatorjev izpopolnjuje, kar je predvidel tudi že plan za letošnje leto, posledica tega pa je vedno večje število vlečnih radiatorskih členov. Pod takimi pogoji je delo na obeh stiskalnicah časovno zahtevno. Vsaka ča-

Stiska je povzročila koristno izboljšavo

Ob sprehodu skozi naše delavnice človeka prevzemajo različni občutki. Ti občutki se zaradi njihovih vzrokov med seboj zelo razlikujejo in jih lahko ocenimo z ekstremnimi mejami; od morečih do prav prijetnih, razveseljivih. V našem časopisu, na naših strokovnih sestankih, na sestankih samoupravnih organov in v celotnem našem delu mnogo razpravljamo o pomanjkljivosti subjektivnega in objektivnega značaja. Pozabljamo pa, da se pri vsem tem marsikatero delo posameznika ali kolektiva zelo pozitivno odraža v našem delu, vendar v obilici problemov nam prav ti za uspeh in razpoloženje ugodni detajli uha-jajo.

sojna pridobitev na kapacitetah stiskalnic je skoraj neprecenljiv pozitiven moment, ki omogoča EE-1 izpolniti obveze. Vsi ti pogoji zahtevajo izredno elastičnost članov kolektiva v EE-1 in rezultat te aktivne elastičnosti je združitve dveh operacij v eno. Vsak tak hod stiskalnice daje enega nepredvideno prostega in s tem možnost večje proizvodnje v istem času.

Tak način dela zahteva sicer dodatnega delavca, je pa ta strošek v primeri s pridobljenimi strojnimi kapacitetami v današnji situaciji skoraj nepomem-

ben. Z varnostnega stališča je tako delo neoporečno. Vsi trije delavci pri stroju delajo s pripomočki (pin-cetami in kavljji), da nihče ne sega z roko v orodje.

Iz vsega navedenega lahko potegnemo kratko ugotovitev, ki je zelo pozitivna za naš kolektiv. Delavci v najosnovnejših proizvodnih enotah razmišljajo o težavah, ki se pojavljajo in jih samoiniciativno poskušajo in velikokrat tudi rešijo. Želja po uspešnejšem delu živi pri našem delavcu in tu je tudi verjetno skrivnost naših proizvodnih uspehov.

naprav in orodij

predvidenih okvar, ki zahtevajo zamenjavo posameznih sestavnih delov ali popravilo le teh. Ob teh priložnostih izvrši vzdrževalna služba tudi kontrolni pregled in ob tem lahko predvidi časovno potrebo po novih popravilih.

Najvišja stopnja vzdrževanja strojev pa je generalni remont. Običajno je odvisen od števila obratovalnih ur in od kvalitete sestavnih delov stroja, odločilna pa je tudi kvaliteta dela, opravljena pri negi, kontroli in popravilu strojev.

Naša naloga je, da vsa ta potrebna dela, ki sestavljajo vzdrževanje strojev, pravočasno in kvalitetno opravimo. Razprava se od tu dalje lahko imenuje

razprava o organizaciji vzdrževanja strojev. Možnosti so tu različne in za prakso je uporaben sistem, ki ga osvoji večina po temeljiti razpravi. Za primer bom navedel način, ki se po svetu v razviti industriji uporablja, pa tudi sam sem navdušen nad njim. Sistem je za osnovo vzel poleg pravočasnega opravljanja vzdrževalnih del, njih kvalitete tudi registracijo opravljenih del. To vse skupaj se doseže s tem, da ima vsak stroj (razen manjših ročnih strojev) poleg kartice obremenitve stroja tudi kartico vzdrževanja stroja. Kartica obsega vsa potrebna dela v posameznih stopnjah, od vsakodnevne nege do generalnega remonta. Po-

trebno je samo, da se vsa dela po kartici vestno opravijo in na kartici registrirajo, poleg tega pa je na kartici tudi rubrika, kjer delavec in njegov mojster beležita svoje pripombe na delovanje stroja s podatkom, komu so javili svoje pripombe.

Tako urejen sistem vzdrževanja stroja zagotavlja kvaliteto vzdrževalnih del in kontrolo opravljenih del. Pripomnil bi le, da je uvažanje takega načina dela vezano samo s temeljito pripravo, ker le temeljita priprava lahko zagotovi tekoče, nemoteno delo, ki niti ni komplicirano niti zahtevno.

Posebno poglavje, ki ga je tudi načela avtorica v svojem članku sicer samo bežno, vendar pa zelo avtoritativno — pa je skrb za iskoriščanje kapacitet. Avtorica namreč trdi, da so mojstri odgovorni za pravilno iskoriščanje kapacitet strojev.

S to trditvijo se nikakor ne moremo strinjati, ker bi tak način dela privedel do anarhije v proizvodnji. Anarhija v proizvodnji pa je nezaželen pojav, ki lahko rentabilno proizvodnjo spremeni v nerentabilno. Zaradi tega smo tudi pri nas pričeli uvažati pripravo dela, ki sicer še ne odigrava zaželenih vlog, vendar lahko trdim, da je celotna akcija pri nas usmerjena h krepitvi vloge priprave dela, k razširitvi njenega dela in k pripravi pogojev za uspešno delo.

Mislím, da je kratka utemeljitev moje trditve, da mojstri niso v osnovi odgovorni za iskoriščanje kapacitet strojev, upravičena. V kolikor bi bilo potrebno detajlno utemeljiti mojo trditev, sem pripravljen to storiti v posebnem sestavku, ker ta snov ni v obsegu tega sestavka.

Jančigaj

iz ekonomskih enot ZASLUŽILI SO SI

ZA IZBOLJŠANJE DELOVNEGA POSTOPKA SO BILI V JANUARJU IN FEBRUARJU NADELAVSKIH SVETIH EKONOMSKIH ENOT. NAGRAJENI 4 TOVARIŠI IZ EKONOMSKIH ENOT 1, 2 IN 3. PRIČAKUJEMO, DA JIH BO V PRIHODNJE ŠE VEČ.

V mesecu oktobru in novembru smo izdelovali v večjih količinah artikel 152, za katerega sta po tehnološkem postopku predvideni dve operaciji. Tovariši Koštomaj je po svoji zamisli nadomestil dve operaciji z eno z uporabo primerne orodja, ki doslej ni bilo predvi-

deno za izdelavo tega artikla. S tem se je čas izdelave zmanjšal. Zato je bil imenovan nagrajen z enkratno nagrado 12.000 din. Pri dodelitvi nagrade je komisija za nagrajevanje upoštevala skrajšan čas izdelave, prihranek pri osebnih dohodkih in boljše izkoriščanje kapacitet strojev

na stroškovnem mestu 500. Nagrada je bila izplačana iz rezervnega sklada EE 1 za izplačilo nagrad.

Tovariš Valter Zorzini je pa predlagal izboljšavo naprave za luknanje pralnikov in pomivalnih omaric. Prejšnja naprava se je večkrat pokvarila in je bilo delo oteženo. Za olajšanje dela je prejel tovariš Zorzini enkratno nagrado 10.000 din. Tudi ta nagrada je bila izplačana iz rezervnega sklada za izplačilo nagrad pri EE 1.

Tovariš Ivan Zavšek je spremenil tehnološki postopek pri emajliranju »triumf« posode. Prvotno so to posodo brizgali, kar je zahtevalo več operacij, časa, transporta in večkratno žganje. Pri novem postopku pa je potreben samo enkratni nanos. Tovariš Zavšek je bil zato nagrajen s 50.000 din iz presežka ekonomske enote 2.

Tovariš Ivan Košenina je nagrajen za izboljšavo izdelave obročev za avto »Pionir« 353-10. Na osnovi izračunanega prihranka za dobo dveh let je komisija za tehnične izboljšave priznala tovarišu Košenini enkratno nagrado 46.363 din. Ker se prihranek po predlogu nanaša na znižanje režijskih stroškov EE 3, se odškodnina izplača iz sredstev te ekonomske enote.

Spremenjen cenik

UPRAVNI ODBOR JE POTRDIL SPREMENJENI IZRAČUN CENIKA ZA EE 8. NOV CENIK IZENAČUJE TO EE Z OSTALIMI GLEDE PLACEVANJA DOPUSTOV, PRAZNIKOV IN ODMOROV. HKRATI PA VKLJUČUJE DELOVNA MESTA IZ EE 8, KI SO SE PLACEVALA IZ SKUPNEGA SKLADA OD VELJA OD 1. JANUARJA 1965 DALJE.

Plansko analitski oddelek je izdelal nov izračun cenika za EE 8. Doslej je ta EE plačevala dopuste, praznike in odmore iz svojih sredstev. Osnova za izračun cenika je realizacija, ki je v poletnih mesecih najnižja. Prav v teh mesecih pa je največ dopustov, ki se plačujejo po povprečju treh mesecev. Zato so doslej ti dopusti z visokim povprečjem bremenili sklad EE 8 prav takrat, ko je bila realizacija in s tem tudi sklad OD najnižji. Tako so tisti, ki so delali v času dopustov zaslužili manj kot oni, ki so bili na dopustu.

V ostalih EE teh primerov ni bilo, ker vse druge EE plačujejo dopuste, praznike in odmore iz skupnega sklada OD. Zato je UO zahteval, da se ti pogoji med ekonomskimi enotami izenačijo. Za izvršitev sklepa je bil zadolžen plansko analitski oddelek in ga tudi izvršil. Predlog je obravnaval upravni odbor na seji dne 6. februarja in ga potrdil z veljavnostjo od 1. januarja dalje.

Nov predlog v bistvu ni sprememba cenika, ampak samo sprememba izračuna. Po novem predlogu je EE 8 izenačena z ostalimi EE glede plačevanja dopustov, praznikov in odmorov, poleg tega pa nov cenik

vkjučuje delovna mesta, ki so bila po sklepih samoupravnih organov ustanovljena ali duplicirana v breme skupnega sklada OD.

Skrb za mlade proizvajalce

VSako leto se del učencev, ki uspešno dokončajo osemletko, vključijo v UK kot vajenci kovaške stroke, gradbene, ključavničarske itd. Sedma enota BO v letu 1965 sprejela 36 vajencev raznih strok. Za marljivo učenje so bili ob novem letu njihovi vajenci nagrajeni z denarno nagrado v znesku 6.000 din.

Pogoji učenja vajencev v sedmi ekonomski enoti niso najbolj ustrezni. Orodjarna in elektro delavnica sta premajhni, premalo je delovni miz, omaric, strojev in podobno. Kljub temu je delavski svet te ekonomske enote na svoji redni seji dne 24. decembra 1964 sklenil, da bo v letu 1965 sprejelih 36 novih vajencev, in sicer: 20 učencev za orodjarje 3 za električarje, 1 za kleparja, 1 za kovaško stroko, 2 za gradbeno stroko, 1 za finomehanika in 8 za ključavničarje s pogojem:

a) da se je treba dogovoriti s ŠIKC Store, da je hkrati del učencev v šoli, del pa v delavnici;

b) da morajo vajenci dobiti delovne omare;

c) da morajo vajenci dobiti delovne mize.

Sedaj je v sedmi ekonomski enoti 63 vajencev, z novospreditimi pa jih bo 99.

Znano je, da so bili za novo leto nagrajeni naši štipendisti. Izobraževalni center ni pozabil na vajence in je predlagal nagrade v znesku 5.000 din iz sredstev ekonomske enote. Delavski svet sedme ekonomske enote je posredoval predlog za nagrado vajencem upravnemu odboru, ki je odobril izplačilo nagrad iz skupnega sklada OD, znesek nagrade pa zvišal od 5.000 na 6.000 din.

Dobra kvaliteta zagotavlja uspeh

6. 2. 1965 je — kakor vsak mesec — zasedal delavski svet druge ekonomske enote. Predsednik tov. Franc Belak je seznanil prisotne člane, da so doslej v mesecu januarju nižji odstotek sekunda posode, kar je zelo ugodno vplivalo na presežek ekonomske enote. Del presežka so vložili v rezervni sklad, dva delavca in eno delavko so nagradili za vestno delo, enega za racionalizacijo, dvema proslkama pa so odobrili posojilo za popravilo oziroma opremo stanovanja.

Preostali redni prihranek ekonomske enote in prihranek na kvaliteto so razdelili med vse zaposlene te ekonomske enote. Ob koncu zasedanja so soglasno sklenili, da je potrebno kvaliteto še izboljšati, ker je to osnova za uspešno uveljavljanje na notranjih in zunanjih tržiščih.

ZA POSPESITEV INDIVIDUALNE GRADNJE

Na zadnji seji je delavski svet pete ekonomske enote poleg obračuna osebnih dohodkov za januar in plana proizvodnje za februar razpravljaj o težavah, ki nastajajo zaradi neopravičenih izostankov. Taki izostanki zavirajo nemoten potek proizvodnje in slabijo disciplino delavcev, vse to pa se negativno odraža na uspehu ekonomske enote. Zato je bil sprejet sklep, da se disciplina vsekakor mora izboljšati.

Člani so tudi predlagali, naj bi naše podjetje posredovalo nabavo potrebnega materiala za individualno gradnjo, katerega primanjkuje na tržišču in bi ga podjetje v večjih količinah lažje nabavilo. Individualna gradnja novih stanovanjskih hiš naših delavcev bi bila s tem pospešena, delno pa bi bil rešen težak stanovanjski problem. O tem svojem sklepu je delavski svet ekonomske enote 5 obvestil tudi pristojno komisijo, da njihovo mnenje prouči.

Strukturni premiki v bodoči potrošnji energetskih surovin in njih vplivi na naše energetske vire

Vedno večje pomanjkanje energetskih virov, zlasti še električne energije in relativno zaostajanje proizvodnje premogovnikov za stvarnim nenehnim rastom potreb, zlasti pa še neizogibna tendenca stalnega poddrževanja teh dveh osnovnih energetskih surovin v bližnji preteklosti in prihodnosti, nakazujejo v energetski bilanci republike Slovenije pospešeno preusmeritev zlasti v industriji in široki potrošnji na izkoriščanje drugih energetskih virov kot so to naftni derivati, lahka in težka kurilna olja ter zemeljski in plinarniški plin.

Po sedanjí strukturi potrošnje je premog kot osnovna energetska surovina v energetski bilanci Slovenije še vedno udeležen s 73 odstotki, kar je v primerjavi z zahodnoevropskimi normami, ki leže pri 40 odstotkih, izredno visok delež. Po programu razvoja SR Slovenije naj bi se struktura porabe premoga do leta 1970 spremenila tako, da bi bil premog udeležen le še s 47 %, nafta s svojim derivati že 29 %, zemeljski in plinarniški plin z 11 %, električna energija pa samo s 13 % v celotni energetski bilanci Slovenije. Iz teh razvojnih tendenc stopa v ospredje hitra rast potrošnje nafte in njenih derivatov, čigar potrošnja bi se naj krila leta 1970 v SFRJ z uvozom preko 4 milijone ton nafte letno. Da je tako nakazana hitra rast v potrošnji nafte kot bodoče izredno važne energetske surovine že zdavnaj prerasla obdobja študija in raziskovanj v naši državi, dokazujejo velike in številne rekonstrukcije v obstoječih jugoslovanskih rafinerijah zlasti v Sisku in Brodu kot tudi že sprejeta odločitev, da se v Pančevu do leta 1967 postavi nova velika rafinerija nafte z zmogljivostjo predelave 1,2 milijona ton nafte na eni strani in že precej napredovana študija in detajlizacija projekta izgradnje prvega velikega naftovoda v naši državi, ki bi naj povezoval Reko s Siskom z nadaljnjim krakom preko Madžarske do Bratislave, kjer danes že končuje krak velikega naftovoda SSSR—centralna Evropa.

Če upoštevamo, da sedemletni razvojni program SFRJ ne predvideva bistveno večjih investicij v raziskovalna dela in eksploatacijo nafte v državi, potem so programska predvidevanja v planu Slovenije na področju hitre rasti potrošnje nafte in njenih derivatov gotovo

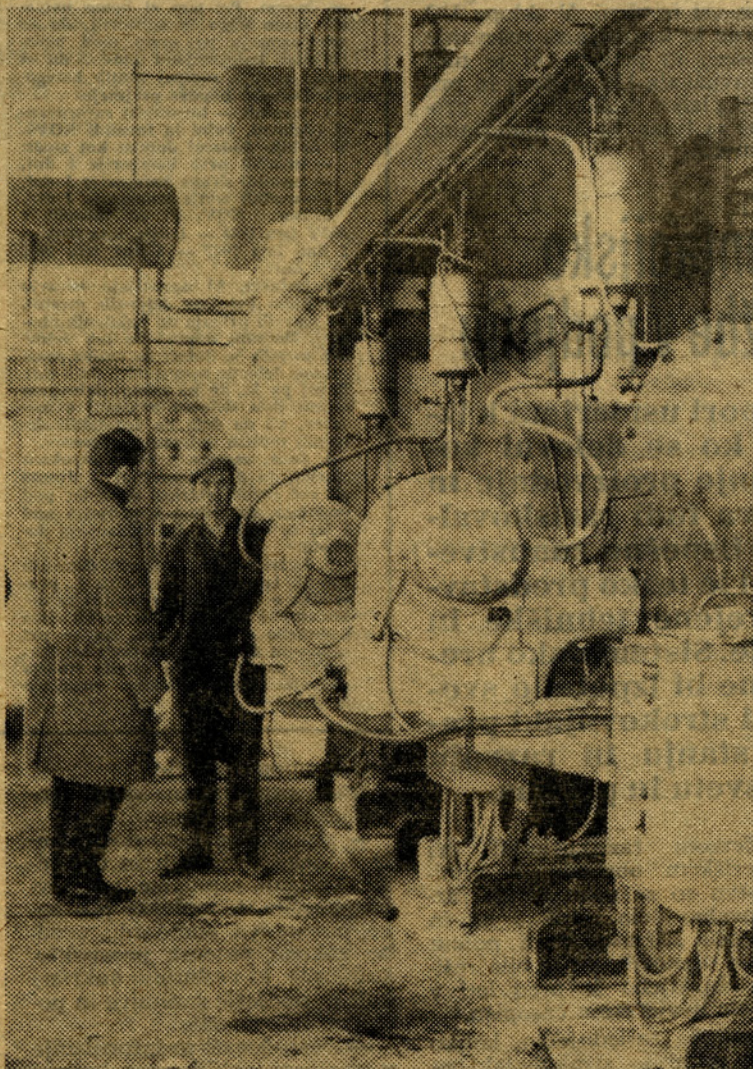
že močno aktualne v sedanji etapi. Zato je računati, da bi ta energetski vir skupno s plini, zlasti še zaradi predragocene in perspektivno deficitarne električne energije, katere raz-

vijanje bo v bodoče delno obremenjevalo tudi razpoložljive sklade večjih industrijskih potrošnikov, v prihodnje hitro napredovalo.

Omeniti je prav tako potrebno, da bo čedalje bolj naraščajočo potrebo mestnih potrošnikov po plinu mogoče reševati z dodatno proizvodnjo plina s cepitjem butana in celo nizkooktanskega bencina, čigar zaloge so v naši državi velike in presegajo sedanjo potrošnjo. Ta vir energije postaja tem interesantnejši, ker bo cena v primerjavi s stalno dražjo električno energijo in bodočim pričakovanim rastom cen premoga — ekonomičnejša tembolj, ker ni pričakovati bistvenih sprememb v dosedaj že visokih cenah mazuta in kurilnih olj ter nizkooktanskega bencina. Po trditvah določenih strokovnjakov na osnovi sedanjih kal-

kulacij EKK Velenje namreč njena energija ne more jamčiti cene, ki bi bila v skladu s cenami mazuta in s kalorično vrednostjo kurilnih olj.

Dejstvo, da se nekatere železorne v okviru rekonstrukcijskih programov že močno preusmerjajo na kurjenje metalurških peči z mazutom in da se na primer tudi Tovarna glinice in aluminija Kidričevo zaradi neredne oskrbe s premogom vedno bolj usmerja na potrošnjo kurilnih olj ob zmanjševanju lastne proizvodnje in potrošnje generatorskega plina, narekuje tudi našemu podjetju, da v svojih razvojnih planih posveti velik poudarek študiju uporabe oziroma potrošnje sodobnejših, racionalnejših in trajnejših energetskih virov že glede na nujno potrebno reševanje problemov močno zastarelih kotlarniških in generatorskih naprav na eni strani ter negotove izgradnje plinovoda iz bodočega EKK v Velenju na drugi strani. Pri tem bo, razumljivo, potrebno kompleksno reševati tudi vprašanja obeh plinskih konti peči, razširitev planiranih kapacitet radiatorjev z manjšimi adaptacijami ob današnjih zazidanih tovarniških prostorih itd. Nič manjšo pozornost pa bo potrebno posvetiti razvijanju in osvajanju novih in sodobnejših energetskih naprav, ki tvorijo v našem razvojnem planu do leta 1970 kot finalni izdelki našega proizvodnega sortimenta osnovo nakazanega kvalitetnega premika naše proizvodnje v tej grupaciji ter hitro rast v količinski proizvodnji — ne nazadnje tudi zaradi tega, da nadoknadimo vse tisto, kar smo zamudili in zaradi česar imamo danes v naši državi številne nove proizvajalce kotlov na razna sodobna goriva.

Kotli na sodobna goriva naše proizvodnje. Vgrajeni so v kurilnici na Otoku, od koder grejejo celoten kompleks montažnih blokov (Foto LT »Emajl«)

Akcija državljan - uprava

Ta akcija je lani v celjski občini potekala vzporedno z ostalim delom občinske uprave. Izvršenih je bilo več ukrepov, ki naj pripomorejo k izboljšanju odnosov med upravo in državljanom, predvsem pri uveljavljanju njegovih pravic.

Odpravljena so bila nekatere potrdila in tako stranki ni potrebno več odpirati nešteti vrat. Razen tega je bil ustanovljen lani oddelek inšpekcijskih služb, ki nadzorujejo in ščitijo občane pred nezakonitostjo.

Samoupravni organi podjetja v letu 1964

Delovanje centralnih samoupravnih organov podjetja v letu 1964 prikazujejo naslednji podatki:

Centralni delavski svet je imel v tem letu 10 rednih in 4 izredna zasedanja, na katerih je obravnaval med drugim naslednja važna vprašanja: skrajšanje delovnega časa, spremembe pravilnikov, plan proizvodnje, osebni dohodki, ustanovitev razvojno raziskovalnega inštituta, proslava 70-letnice tovarne, odpis inventurnih razlik, odpis osnovnih sredstev, finančna poročila, razvojni program podjetja in pdb. Na vseh zasedanjih je sprejel 203 sklepe važne vsebine, ki so bili vsi izvršeni. Pri CDS deluje 15 komisij in odborov.

Upravni odbor je imel 21 rednih in 7 izrednih sej. Obravnaval je iste teme kot CDS, le bolj obširno, dodatno pa še: poročila o službenih potovanjih, spremembe izvoznih cen, sodelovanje z drugimi podjetji ter drugo tekočo problematiko. Na

vseh sejah je sprejel UO preko 680 sklepov, ki so bili v glavnem vsi izvršeni. V sklopu UO deluje še komisija za reševanje prošelj in pritožb, ki je tudi obravnavala 126 prošelj in pritožb članov kolektiva ter prošelj za finančno ali materialno pomoč.

Pomen dokumentacijsko informacijske službe v podjetju

V času, ko so naši naporji usmerjeni k izboljšanju gospodarstva, ko se delovni kolektivi trudijo za povečanje proizvodnje in delovne storilnosti, dobiva tudi raziskovalno delo vse večji pomen. Uspešno znanstveno raziskovalno delo pa si le težko predstavljamo brez dobre in urejene tehniške in znanstvene dokumentacije. Sistematsko urejanje dokumentacije pa ne bi izpolnilo svojega namena, če ne bi bili strokovnjaki pravočasno informirani o stanju in razvoju znanstvene dejavnosti v svetu in pri nas.

Število dokumentov neprestano raste. Računajo, da izide letno okrog tri milijone originalnih člankov, preko 250 tisoč strokovnih knjig, do 300 tisoč patentnih spisov, 150–250 tisoč standardov itd. Številke nam jasno ponazarjajo, da je organiziran pristop k selekciji, grupaciji in posredovanju informacij uporabnikom nujnost.

Se drug primer v ilustracijo, kako je potrebno vedeti, kaj je bilo predhodno storjenega, pred

pričetkom raziskovanja: pri ameriškem obrambnem ministrstvu so za neko daljše raziskovalno delo rabili 5 let in potrošili 200 tisoč US \$, potem pa so ugotovili, da je bila rešitev objavljena že pred leti v nekem sovjetskem časopisu.

Tudi če zasledujemo, koliko časa porabijo strokovnjaki za zbiranje literature ob novi nalogi, ugotovimo ekonomsko korist urejene dokumentacijske službe, ki mu vse gradivo pri-

Dodatni dopusti

KER SMO SELE NA ZACETKU LETA IN SE PRIPRAVLJAMO KORISTITI LETNI DOPUST, VELJA SPREGOVORITI O DODATNIH DOPUSTIH, KI JIH PREDVIDEVA ČLEN 72 PRAVILNIKA O DELOVNIH RAZMERJIH NAŠEGA PODJETJA. O DODATNIH DOPUSTIH JE VREDNO SPREGOVORITI TUDI ZARADI TEGA, KER V KRATKEM PRICAKUJEMO NOVI ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH, PO KATEREM BOMO MORALI POPRAVITI NAS SEDANJIM PRAVILNIKOM O DELOVNIH RAZMERJIH, KI GA MORAMO ITAK USKLADITI Z DOLOČILI STATUTA IN SICER V OSMIH MESECIH PO SPREJEMU STATUTA.

Vprašanje dodatnih dopustov je prvi sprožil odbor aktiva Zveze borcev našega podjetja v svojem letnem poročilu na običnem zboru aktiva, ki je bil 25. januarja letos. Tudi razprava članov Zveze borcev je nakazala, da dodatni dopusti bivšim borcem NOV niso pravilno odmerjeni in so sklenili, da predložijo organom upravljanja popravek dodatnih dopustov za člane zveze borcev, ki so aktivno sodelovali v NOV. Organi upravljanja so dosedaj imeli polno razumevanje do borcev NOV, ki so zaposleni v našem podjetju in zato aktiv ZB oziroma člani ZB pričakujejo tudi v tem primeru polno razumevanje. Svoj predlog namerjajo podkrepiti z dejstvi, ki opravčujejo spremembo dodatnih dopustov za bivše borce NOV. Do dodatnih dopustov niso samo upravičeni bivši borci NOV. Člen 72 pravilnika o delovnih razmerjih določa dodatne dopuste za več kategorij delavcev. Da bi imeli pravilno sliko o dodatnih dopustih in da bi podprli upravičen predlog aktiva ZB, si moramo ogledati, kdo vse dobi dodatni dopust. Pri tem si bomo ustvarili jasno sliko in ugotovili, da so nesorazmerja ne samo med posameznimi kategorijami temveč, da so nesorazmerja znotraj samih kategorij. Dodatni dopust prejmejo:

1. invalidi — invalidski zavarovanci (delovni, vojni in invalidi NOV). Ti dobijo dodatni dopust kot sledi:
 - invalidi prve kategorije 4 dni,
 - invalidi druge kategorije 3 dni,
 - invalidi tretje kategorije 2 dni.
2. Borci NOV, ki so vstopili v NOV leta 1944 — 1 dan, leta 1943 — 2 dni, leta 1942 — 3 dni, leta 1941 — 4 dni.

3. Delavci, ki opravljajo zdravju škodljivo delo na delovnih mestih, na katerih prihaja do poklicnih obolenj. Dodatni dopust na teh delovnih mestih se določa za vsako posamezno delovno mesto od 2 do 4 dni. Pogoj pa je, da na takem delovnem mestu dela delavec najmanj 6 mesecev, ali da dela na več takih delovnih mestih najmanj 6 mesecev.

4. Žene, matere z enim otrokom starim do 8 mesecev ali z dvema ali več otroki starimi do 7 let pod pogojem, da delajo v podjetju nad 5 let in se dodeli 4 dni dodatnega dopusta.

5. Delavcem na vodilnih delovnih mestih (po 22. členu točka 1. pravilnika o delovnih razmerjih) in delavcem, ki imajo fakultetno ali višjo izobrazbo glede na to, da se pri njihovem delu zahteva večji intelektualni napor ter so zaradi študija pozneje sklenili delovno razmerje in sicer:

- vodilnim in delavcem s fakultetno izobrazbo — 6 dni,
- delavcem z višjo izobrazbo — 3 dni,
- uredniku glasila »Emajlirec« — 4 dni.

Navedene kategorije delavcev, ki so upravičeni na dodatni dopust, ni potrebno opširno komentirati. Iz tega je razvidno, da je vsekakor čas, da določila tega člena v celoti popravimo. Popraviti je potrebno tudi pogoje, s katerimi posamezne kategorije pridobivajo pravico do dodatnega dopusta oziroma potrebno je določiti pogoje tudi za tiste, kateri jih nimajo po sedanjem pravilniku.

Nekoliko primerjav pa bi le bilo potrebno. Vzemimo primer delavca, ki dela na delovnem mestu z nevarnostjo obolenja od siliške. Da pridobi pravico do dodatnega dopusta (2 do 4 dni), mora delati na tem delovnem mestu najmanj 6 mesecev. Morda si bo v tem času »nalezel« boleznijo za vse življenje. Če se varuje, se to ne bo zgodilo, kljub temu pa obstaja nevarnost. Ta bo dobil 2 do 4 dni dodatnega dopusta. V drugem primeru pa delavec, ki komaj dokonča šolo, ima že prvo leto 6 dni dodatnega dopusta.

K temu primeru lahko dodamo še drug primer. Za borca NOV, ki je vstopil v NOV leta 1941, je določeno le 4 dni dodatnega dopusta. Sicer pa za borca iz leta 1941, ki ima »Spomenico«, dodatni dopust po našem pravilniku itak ne pride v poštev, ker je tem borcem družba priznala z zakonom več dopusta. Vsekakor pa tu lahko primerjamo borca iz leta 1942 (3 dni) in borca iz leta 1963 (2 dni).

Tudi za zaposlene žene matere je pogoj, da so v podjetju najmanj 5 let in takrat šele pridobijo pravico do štirih dni dodatnega dopusta.

In še ena primerjava. Delavec, ki dela v podjetju 15 let, ima 18 dni rednega letnega dopusta. Delavec, ki konča šolo pa ima pravico, da že v prvem letu koristi 14 dni rednega letnega dopusta in še 6 dni dodatnega dopusta ali skupaj 20 dni. Končno pa tudi ta kategorija delavcev ne more imeti enako število dni dodatnega dopusta brez ozira ali dela 1 leto ali 20 let in to celo v enem podjetju.

Iz teh primerjav vidimo, kako so ti dodatni dopusti razdeljeni. Zato naj se dodatni dopust dodeli tistim, ki jim je potreben in tistim, ki so na njega upravičeni iz tega ali onega razloga, vendar s pravičnimi merili in pogoji ter v ustreznih višini. fr.

pravi mnogo hitreje.

Imeti organizirano dokumentacijsko službo pomeni:

- zbirati vse tiste dokumente (članke v revijah in časopisih, knjigah, zapisnike, strokovna poročila, tehnološke postopke, normative, standarde, uredb, zakone, patente, prospekte, kataloge), ki vsebujejo kakršne koli za podjetje zanimive in potrebne informacije;

- posredovati te informacije v zgoščeni obliki uporabnikom v podjetju in jim prihraniti čas;
- ohraniti dragocene interne dokumente podjetja;
- prihraniti sredstva;

- modernizirati in racionalizirati raziskovalna dela.

Pogoji za dobro organizirano dokumentacijsko službo so: kvalitetni kadri, pravičen odnos in razumevanje vodstva podjetja in sodelovanje celotnega kolektiva.

Ko nam bo uspelo organizirati dokumentacijsko službo in prikazati nujnost obstoja ter njene ekonomske koristi za podjetje, bo potrebno vzgojiti tudi uporabnike, ki naj racionalno koristijo urejene dokumente in zahtevajo informacije iz raziskovalnih tem ali drugih obratnih nalog. ing. BJ

Emajlirec anketira strojepiske

TEKMOVANJE, KI TO NI BILO

NE RODITE SE KOT ŽENSKA – ŠTOPARICA DOKAZALA, DA JE NAJBOLJŠA DAKTILOGRAFKA VODJA OTK ING. BRANKO KARNER – KATERE MISLI SE NAM VSILJUJEJO OB ANKETI.

O inženirju Karnerju kroži anekdota, ki je do neke mere povezana s to reportažo. Ko je bil zaposlen še v Slovenski Bistrici, so mu nekega dne poslali dekle, ki naj bi bila pri njem daktilografka. Za test ji je dal prepisati neko besedilo. Sedla je za stroj in pričela tipkati precej samozavestno. Približno do polovice se je pregrizla skozi besedilo, kar je ing. Karnerju pošlo potrpljenje. Potegnil je list iz stroja in dejal:

»Draga tovarišica! To, kar počnete vi s strojem, ni vredno piškavega oreha...«

Užaljena kandidatka mu je odvrnila: »Pa dajte vi bolje!«

Inženir Karner je komaj čakal na to. Sedel je za stroj in spustil po tastaturi takšen rafal, da je kandidatka brez besed odšla skozi vrata. Še zaprla jih ni...

Kaj je bil osnovni namen naše ankete? Tekmovanje? Ne. Hoteli smo dokazati, da sistem delitve dohodka ne deluje stimulatивно. In to smo se odločili dokazovati tamkaj, kjer je moč delo natanko meriti. Eno redkih administrativnih del, kjer je to mogoče storiti do desetinske sekunde in kjer so še drugi kriteriji, ki so očitni, je gotovo posel pri pisalnem stroju.

SEST STROJEPISK JE BILO PRIPRAVLJENIH POMAGATI

Na naših hodnikih je mogoče pogosto srečati ljudi, ki tekaajo iz pisarne v pisarno z rokopi- som v roki in vzdihujejo, da jim ga nihče noče pretipkati. Tega pri naši akciji nismo do- živeli. Vseh šest strojepisk, ki smo jih naprosili, naj nam pre- tipkajo stran besedila, nam je takoj ustreglo. Le pri eni smo si morali pomagati s čarobnimi besedami: »Glavni direktor po- trebuje...«

Akcija je potekala približno takole. Ko smo nagovorili stro- jepisko in ko je udarila prvo črko, smo aktivirali štoparico v žepu. Če jo je med delom po- klical telefon ali je bila kakor koli drugače motena, smo za ti- sti čas merjenje ustavili. Hitrost tipkanja je bila prvi kriterij. Drug kriterij sta bili dve očit- ni slovniški napaki, ki smo ju vrinili v besedilo. Zaradi njiju

smo vsako strojepisko prosili, naj napako, ki jo bo opazila med tipkanjem, popravi. Zani- mivo je, da je obe napaki opazila in popravila le »tekmovalka«, ki ima najnižjo strokovno izo- brazbo. Vse druge so popravile le eno napako ali nobene. Tretji kriterij so bile tipkarske napake, ki so se vrinile v tekst med pre- pisovanjem.

REZULTATI »TEKMOVANJA«

Najboljši čas je dosegla tova- rišica, ki je zaposlena kot sta- nodaktilograf II. Že to je prvi dokaz, da dekleta niso plačana po delu. Dosegla je čas 9 mi- nut 37 sekund. Njena izobrazba je dve leti administrativne šole in 6 let prakse. Drugi čas je dosegla njena kolegica, ki pa ima štiri službena leta več, ven- dar je zato opravila le steno- grafski tečaj. Zaposlena je kot stenodaktilograf I. Dosegla je čas 9 minut in 50 sekund. Besedilo je dvakrat radirala. Napak med besedilom ni zapazila.

Tretji najboljši čas ima tova- rišica, ki je končala ekonomsko srednjo šolo in je pri nas zapo- slena že šest let kot stenodaktilo- graf I. Morebiti bi pretipkala besedilo še hitreje, če bi ji bil pripravljen narekovati. Vajena je pisati po nareku. Na to ni- sem smel pristati, ker tega ni- sem delal nikjer, pa sem si za- tegadelj prislužil stavek: »Ve- lik lenuh ste!« Popravila je eno

od dveh napak, brisala in po- pravljala ni. Čas 10 minut 46 sekund. Sledi ji s časom 11 mi- nut 37 sekund evidentičarka s petletno prakso in stenografskim in strojepisnim tečajem. Čeravno je tipkala na star, razmajan stroj, ima njen »izdelek« lično obliko. Dvakrat se je pomotila, pa vendarle ni opaziti sledi ra- diranja. Naslednja je absol- ventka srednje ekonomske šole s štiriletno prakso. Naročila mi je, naj je nikar ne gledam, ker jo to moti. Gledal sem pač šte- vilčnico štoperice, ki sem jo skrival pod mizo. Ob koncu tipkanja je pokazala čas 11 mi- nut 44 sekund. Ko sem jo na- prosil, naj popravi napake, ki so marebiti med tekstem, je de- jala, da ona opravlja sproti. In res. Le ena se ji je izmaknila. Njen čas je morebiti zato nekaj slabši, ker je trikrat radirala original in tudi kopijo. In še ne- kaj: radirke ni imela pri roki, morala si jo je sposoditi pri so- delavki.

Ekonomska srednja šola, štiri leta prakse, naziv stenodaktilo- graf I so generalije zadnje tek- movalke. Dosegla je čas 12 mi- nut, 27 sekund. V njeno dobro velja zapisati, da so jo pri delu motili njeni sodelavci, ki jih je v tisti pisarni veliko. Tudi tri- krat je morala z radirko po- pravljati napake. Od dveh vri- njenih slovniških napak je za- zila le eno in jo tudi popravi- la.

TEKMOVANJE »IZVEN KON- KURENCE«

Inženir Branko Karner, vod- ja OTK, si je dolga leta služil kruh s strojepisjem. Ker je bil dejansko plačan po učinku — po delu, kakor pravimo, ga je to prisililo, da se je v tej veščini izuril do popolnosti. Nje- gov najboljši rezultat je 503 udarce v minuti. Po njegovi iz- javi doseže danes, ko že dolgo ne tipka več, le še kakšnih tri- sto udarcev.

Telefoniral sem mu in ga vprašal, če ima nekaj minut časa. Rekel je, da mu je silno tesno odmerjen, vendar naj kar pridem.

»Pretpikaj, tole, prosim. Ti boš izgubil manj časa kot jaz, sem ga naprosil.

Brez besed je prinesel iz druge sobe pisalni stroj, slekel

suknjič, zavihal rokave in pri- čel. Čeravno so ga petkrat (to sem sicer odstopal) motili po telefonu, je dosegel čas 8 minut in 12 sekund. Najboljši čas to- rej, ki ga je presegla le Metka Rozman, ki pa je vedela, da gre za tekmovanje in se je za- stran tega bolj potrudila. Njen čas je bil 7 minut in 55 sekund.

KAŠNI ZAKLJUČKI SE VSILJUJEJO

Predvsem načelen: noben ab- solvent ekonomske srednje šole v našem podjetju ni zaposlen kot stenodaktilograf! Zategadelj imamo pa kopico absolventk, ki opravljajo posel strojepiske navzlic temu, da imamo zato administrativne kadre in dekle- ta s strojepisnimi tečaji. V tem primeru so absolventke eko- nomске srednje šole povsem v neenakopravnem položaju s svojimi kolegi, ki so referenti in celo šefi oddelkov.

Dekleta niso plačana po de- lu. Za stran tega nimajo dejan- sko nobenega interesa izpolnje- vati svojega znanja, saj zatega- delj ne bodo dobile niti dinarja več; nasprotno, njihovi šefi jih bodo z delom le še bolj obre- menjevali, saj bodo mogle s hitrejšim tipkanjem opraviti več dela.

Mimo tega se nam vsiljuje lo- gična misel, da ne znamo vred- notiti sredstev, ki jih v obliki štipendij vlagamo v kadre. Razlika je namreč, če štipen- diramo človeka na ekonomski srednji šoli ali mu pa omogo- čimo le obiskovanje strojepis- nega tečaja. Zategadelj je tež- ko razumeti, da po šolanju za- posluujemo obe osebi na ena- kem delovnem mestu.

Rešitev tega problema bo nedvomno skupna strojepisnica, ki bo gotovo razbremenila de- kleta s končano ekonomsko srednjo šolo. Vendar je vpraša- nje, če bomo zanje našli ustrez- no delo. Verjetneje je, da jih bomo zaposlili s čistimi admini- strativnimi posli.

Misli ob tej anketi je gotovo še več. Našteli smo le tiste, ki so najbolj očitne. Vse druge prepuščamo bralcem.

Ob koncu še tole. S podob- nimi anketami nameravamo na- daljevati. Prihodnjik bodo na vrsti šefi. Vendar ne pri tipka- nju.

Vlado Smeh

Katere novosti v izobraževanju nam je prineslo novo leto

Ko delamo obračun za preteklo leto in analiziramo opravljeno delo, se vprašujemo ali smo naredili vse, kar bi bilo možno; če je opravljeno delo tako kot smo si želeli v začetku leta. Prav tako smo si tudi v letošnjem letu zastavili nove naloge. Želimo sistem izobraževanja izpopolniti, da bomo čim več izobraževali na delovnih mestih po potrebah, ki jih sproti narekuje proizvodnja. V preteklem letu smo uspeli z nekaterimi spremembami. Poučevanje varilcev se vrši z osnovnimi vajami na izdelkih proizvodnje, da je redno delo v traku samo nadaljevanje učnih nalog. Za emajlirnico priučujemo skupino 20 emajlircev ločeno (ne prostorno) od traku tako, da se delavci lahko priučujejo v miru in sistematično. Sistem poučevanja učencev na delovnih učnih mestih v mehanični delavnici, bo treba razširiti tudi na ostale obrate.

V letošnjem letu bo prioriteta naloga organizirati učno delavnico za usposobitev emajlircev. Peč za žganje izdelkov smo že naročili, potrebno pa bo izdelati vse priprave za ostala organizacijska vprašanja od določitve prostora, montažnih načrtov, namestitve ostale opreme in kar je zelo bistveno, do podrobnosti izdelati učni program, metode poučevanja in določiti inštruktorje za poučevanje. Drug ukrep bo sistematično štipendiranje, spremljanje dela štipendistov v šolah in uvažanje štipendiranja ne samo v delo njegovega področja, ampak tudi v življenje kolektiva; od od-

nosov do delavskega upravljanja.

Analiza kadrov v podjetju je pokazala, da veliko število delavcev nima dokončane 8-letne osnovne šole. V letošnjem letu bomo omogočili vsakomur, da bo 8-letko končal. Upajmo, da bodo delavci to priliko res izkoristili. Razen naštetih akcij je marsikaj, kar bo treba urediti, od specializacij izven podjetja do obiskovanja raznih seminarjev in tečajev.

Ob sodelovanju prizadetih delavcev, vodilnih oseb in celotnega kolektiva, bo izobraževalni center sposoben uresničiti zadane naloge.

Naš fotoreporter je ujel dekletki pri nanašanju emajla. Sprva gre težje, vendar kaj kmalu dosežejo potrebno sočnost...

Poljska leži v središču Evrope in igra že stoletja vlogo važnega mostu med Zahodno Evropo in vzhodom, med skandinavskimi in obdonavskimi deželami. S površino 312.000 km² je po velikosti na sedmem mestu v Evropi.

Poljska je ravnina, po kateri tečejo reke Visla, Odra, Varta in Bug. Ta ravnina je na vzhodu pokrita s prostranimi gozdovi, od katerih je posebno znan Bialoveški pragozd. Vzhodno od Visle se razteza Lublinski plato. Na jugu se dvigajo Sudeti in Karpati s Tatra gorovjem in najvišjim vrhom Poljske Rysy (2.499 m).

Podnebje v Poljski je tipično kontinentalno: zime s temperaturami 0 do -40° C, pomladi s temperaturami od 5 do -15° C, precej deževna poletja s srednjo temperaturo nad 15° C, znane zlate poljske jeseni s temperaturami okrog 6° C. Zima traja v zapadnem delu države ca. 65 dni, na vzhodu pa okrog 100 dni.

Poljska šteje 31 milijonov prebivalcev. Srednja gostota prebivalstva znaša 98 na km²; v severnih predelih znaša pod 50 na km², v Zgornji Šleziji pa nad 350 na km². Skoraj polovica prebivalstva prebiva v mestih. 22 mest šteje nad 100.000 prebivalcev.

Pospesena industrializacija po vojni je povzročila spremembo strukture zaposlitve prebivalstva: v poljedelstvu je danes zaposlenih 48% prebivalstva (pred vojno 70%), v industriji 23% (pred vojno 12%), v gradbeništvu 5%, v trgovini in transportu 10%.

Poljska je upravno razdeljena v 17 vovodstev. Razen tega še obstaja 5 svobodnih vovodskih mest: Varšava, Lodž, Krakov, Vroclav in Poznanj.

Prve večje podatke o Poljski imamo iz leta 966. V tem času je imela Poljska za seboj že daljšo dobo razvoja. V tem letu je bil krščen takratni vladar Poljske Mieszko I. Njegov sin Boleslav Hrabri je bil kronan leta 1025 za prvega poljskega kra-

Ing. Branko Karner:

POLJSKA med

lja. Po dinamiki, organizaciji in moči je bila takratna država enakovredna nemškemu cesarstvu. Intenzivna arheološka raziskovanja dokazujejo, da je bila Poljska v 10. stoletju v mnogih vejah poljedelstva in živinoreje, rokodelstva in gradbenišstva enakovredna zapadnoevropskim deželam. S prizemom krščanstva se je Poljska vključila v zapadnoevropski kulturni krog. Kulturne zveze z višje razvitimi deželami, posebno s Francijo in Italijo najdemo v kronologiji kulturnih epoh in umetniških stilov svojo dokončno obliko. Na poljska tla prinesena kultura je bila umetniško adaptirana in mnogokrat predelana v duhu poljske umetniške tradicije. Mnoge o Poljski nastale gradnje in umetnine se odlikujejo po spojih originalnih oblikah in pripadajo h kulturnim vrednotam člove-

V 10. stoletju so nastale predromanske gradnje (Krakov, Poznan, Wišlica). Od 11. do 13. stoletja prevladuje romanski slog. V tem času nastanejo prvi poljski zapiski.

V tem obdobju je Poljska razdeljena na kneževine. Leta 1266 na pomoč poklican nemški viteški red je podorgel in uničil baltiška plemena, na zasedenem ozemlju pa ustanovil svojo državo, od koder je podzemal križarske pohode v Poljsko in Litvo.

Vladislav Lokietek je ponovno združil poljske dežele in se okronal leta 1320 za poljskega kralja. O njegovem sinu govori poljska zgodovina, da je »prevzel leseno in zapustil zidano Poljsko«. Med drugim je ustanovil 1364 Krakovsko akademijo — prvo poljsko univerzo in drugo v srednji Evropi. Leta 1386

Občni zbor društva Ljudske tehnike »Emajl«

V dporani centralnega delavskega sveta je bil 5. februarja občni zbor društva Ljudske tehnike »Emajl«, ki se ga je udeležilo 139 delegatov z treh klubov in šestih krožkov. Kot gostje so mu prisostvovali Milko Goršič, predsednik sveta Ljudske tehnike SRS, ing. Lojze Ilgo, glavni direktor našega podjetja ter številni zastopniki šol in JLA.

»Naša osnovna naloga,« je dejal v svojem poročilu predsednik upravnega odbora društva Jože Zapušek, »je vtkati vsem proizvajalcem misel o napredku«. Iz predsednikovega zanimivega in obsežnega poročila je bilo zaslediti, da je bila tudi v preteklem letu dejavnost društva silno pestra in da so večino nalog v preteklem letu uspeli uresničiti. Predsednikovo poročilo je dopolnil še tajnik društva Franca Vrabčič, ki je med drugim omenil, da šteje društvo danes 1547 članov.

V zanimivi razpravi po poročilih so sodelovali ing. Peter Senčar, ki je govoril o delu skupine, ki načrtuje rešitve različnih proizvodnih problemov, Albin Brenčič se je zavzel za poglobljeno sodelovanje na polju izobraževanja med društvom in izobraževalnim centrom, Marija Koželj je govorila o aktivnosti žena v društvu Ljudske tehnike, ing. Januš pa o prihodnjih nalogah strojnega krožka. V imenu šol, ki jim društvo pomaga, sta se zahvalila prof. Aškerc in prof. Kline. Predstavniki društev in organizacij so se zahvalili za plodno sodelovanje na vseh področjih in jim zaželeli v tekočem letu še več uspeha. Tudi inženir

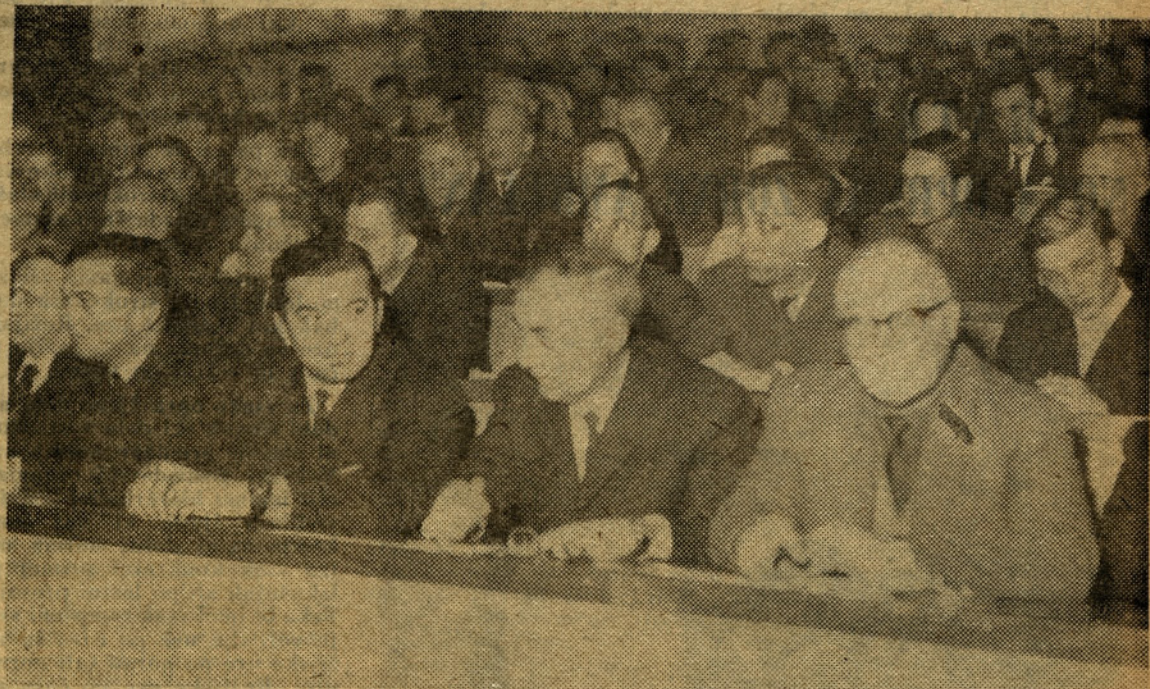
Ilgo se je v imenu kolektiva zahvalil za sodelovanje in je hkrati nakazal nekaj nalog, ki izhajajo

iz razvojnega programa podjetja.

Tovariš Milko Goršič, predsednik sveta Ljudske tehnike SRS, ki je že malone reden obiskovalec občnih zborov našega društva, je med drugim naglasil, da mora društvo Ljudske tehnike »Emajl«, ki je v pretekli dobi trdno zastavilo svoj korak, postati vzor prenekateremu druš-

tvu v Socialistični republiki Sloveniji.

Člani upravnega odbora so za predsednika znova izvolili Jožeta Zapuška, za tajnika Franca Vrabčiča, za finančnega režiserja dolgoletno prizadevno članico Štefko Hartman in za gospodarja Franja Panzo. Tudi predsednik nadzornega odbora je še naprej Avgust Šoster!

Delegati in gostje na občnem zboru

(Foto LT »Emajl«)

dvema obiskoma

je prišlo do združitve Poljske in Litve, kar je odločilo usodo nemškega viteškega reda. Leta 1410 so združene sile Poljske in Litve uničujoče porazile nemški viteški red pri Grunwaldu, kar pomeni konec njihove moči.

V 13., 14. in 15. stoletju prevladuje na Poljskem gotika. 16. stoletje pomeni dvig moči poljske države. Razvoj kmetijstva, trgovine, obrtništva in mest dviguje žiljenski standard. Vendar se že kažejo škodljive posledice tendence priključitev etnično tujih področij, katere vodijo do vojn s sosedmi.

16. stoletje in prva polovica 17. stoletja je doba renesanse, katera povzroči vsesplošni razvoj znanosti, literature in umetnosti. Imenujejo jo zlati vek poljske kulture. V tem času dela Nikolaj Kopernik. Najlepši spomeniki poljske renesanse se

nahajajo v Krakovu, Gdansk, Poznaniu, Brzegu, Kazimierzu, Lublinu, itd.

V 17. stoletju začenja slabitev Poljske. Popuščanje centralne oblasti fevdalcem, kateri večkrat vodijo egoistično, državnim interesom nasprotujočo politiko, zatiranje kmetov in meščanstva, dolge vojne posebnost s Švedsi, Moskovsko državo in Turki povzročijo padec gospodarske moči države in kmečke upore. Zadnji odsev nekdane moči je zmaga nad Turki pri Dunaju pod vodstvom kralja Jana Sobieskega leta 1683. Temu sledi vedno večja gospodarska zaostalost, politični kaos in socialne krize. Položaj Poljske se vidno slabša v zoporedno z naraščanjem moči njenih sosedov Prusije, Avstrije in Rusije.

Reformizem v 18. stoletju ne more rešiti države. Prusija, Av-

strija in Rusija izkoristijo slabosti Poljske in tako pride do delitve poljske države leta 1772 in 1793. Zadnji obupni poizkus rešitve je upor pod vodstvom Kosciuszka leta 1794. Po krvavi zadušitvi upora sledi leta 1795 tretja delitev Poljske.

Poljska izgubi za obdobje 120 let svojo politično neodvisnost.

Poljski narod ne kloni. Oborožene vstaje leta 1806, 1830-31, 1846, 1848, 1863-64 in 1905-07 so v krvi zadušene.

Od leta 1820 do 1863 dominira v literaturi in glasbi romantika. V kongresni Poljski ustanovi Stanislav Moniuszko Nacionalno opero. Najpomembnejša pesnika tega časa Adam Mickiewicz in Julius Slowacki živita in ustvarjata v izgnanstvu.

Druga polovica 19. stoletja pomeni razvoj poljskega romana in novele (Josef Kraszewski, Bolesław Prus, Henryk Sienkiewicz, Eliza Orzeszkowa itd.). Od mnogih poljskih slikarjev sta najboljše Aleksander Gierymski in Jan Matejko. V tujini ustvarja

svoje umetnine Fryderyk Chopin.

Začetek 20. stoletja je — čas impresionizma in simbolizma v poljski literaturi, upodabljaajoči umetnosti in glasbi.

Leta 1918 postane Poljska zopet neodvisna. Tega leta je ustanovljena KP Poljske, katera stopi na čelo revolucionarnega delavskega gibanja.

1. septembra 1939 napadejo nacisti Poljsko. Petletna okupacija povzroči deželi najtežje izgube. V koncentracijskih taboriščih, na bojnih poljih in masovnih uničenjih izgubi žoljenje 6 milijonov poljskih državljanov. Materialne izgube na gospodarskem in kulturnem polju so ocenjene na 49 milijard dolarjev. Že v prvih mesecih okupacije izgubi žoljenje 400 umetnikov in 178 publicistov in pisateljev. Mnogi kulturni spomeniki so uničeni, muzeji in umetniške zbirke pa izropane.

In Poljska danes? O tem prihodnjč.

POSKUSIMO BOLJŠE STIMULIRATI STROKOVNE SLUŽBE

V zadnjem času se veliko govori in piše o nagrajevanju strokovnih služb. (V tem sestavku bo zaradi enostavnosti izraz strokovne službe zajemal ne samo pravnike, analitike, inženirje itd., marveč vse uslužbenke, tudi kalkulate, administratorje in druge zaposlene, ki opravljajo navadna operativna pisarniška dela.) Mnoge ostre kritike, ki tako lepo zvenijo (da za strokovne službe ni meril), so dobre za pogre-

vanje krvi, a stimulativnega načina nagrajevanja za strokovne službe s tem še nimamo. Če ga hočemo uvesti, si vsi predstavljamo, da bomo uvedli nekaj idealnega. Da bomo pa lahko to idealno imeli, je potrebno prej za strokovne službe:

- precizirati njihovo področje, obseg dela in odgovornosti,
- precizirati normative njihovega poslovanja (naloge, stroški, rezultati),

— formirati njihova sredstva, odvisna od tega, kako izpolnjujejo svoje naloge.

Vse to so pa obsežne naloge, katerih realizacija ni odvisna samo od naše dobre volje, ampak tudi od mnogih drugih faktorjev (organizacija podjetja, kadrovska zasedba itd., kar bo mnogokje še dolgo boleča točka).

Če realno gledamo, kje smo in kaj, hočemo doseči, potem moramo priznati, da se bo še velikokrat zemlja zavrtela, preden bomo prišli do zdaj postavljenega končnega cilja.

Ker pa mi že danes potrebujemo aktivnega in učinkovitega sodelovanja strokovnih služb, predlagam za zdajšnje razmere naslednjo rešitev:

— v praksi zajemamo ure zaposlenih ljudi v strokovnih službah kot režijske ure. Režijske ure so deljene na — režijo po času in režijo po normi.

Za vsako opravljeno delo naj dobi človek (ki dela v strokovni službi) priznane norma ure. V vsaki gospodarski organizaciji imamo hierarhično lestvico vodilnih ljudi, ki naj bodo kompetentni deliti norma ure (za vsak konkretni primer po izkušnjah ali po lastni presoji). Tako bi imel vsak zaposleni svoje režijske ure po času in režijske ure po normi (ali norma ure). Režijske ure po času takrat, ko nima »dela po normi«, ko pa opravlja »delo po normi« dobi za to delo že prej določene norma ure. Zaradi možnih izigravanj se lahko z internim predpisom določi, da sme imeti posameznik maksimalno mesečno 25 ali 50 režijskih ur po času. Ure se plačajo po obračunski osnovi zaposlenega (ta se pa dobi z analitično oceno delovnih mest, kjer se dobljene točke preračunajo v dinarje in dobimo obračunsko osnovo). Tako se mesečno za vsakega množijo njegove priznane ure z njegovo obračunsko osnovo.

To ni idealna rešitev, je pa za današnje razmere dosegljiva in možna. Vsebuje mnogo subjektivnega (šef bo lahko do enih bolj radodaren kot do drugih in ne bo povsem ustrezno načelo: vsakemu po njegovem delu), a to, kar imamo danes, je še slabše. Človek je plačan po delovnem mestu, pa če veliko naredi ali malo, plačan je tako, kot to zahteva delovno mesto. Torej daleč od načela: delitev po delu.

Če izbiramo med tem

● ali naj poskušamo doseči pravičnejšo delitev (naj vsak dobi dejansko toliko, kot zasluži) ali

● čim stimulativnejšo (da ga način delitve čim bolj sili, da več daje od sebe),

potem je danes važnejša za nas druga možnost. Važnejše je več imeti, kot pa manjšo stvar bolj pravično razdeliti.

Da dobivajo zaposleni v strokovnih službah za svoje delo norma ure, to ne bo najbolj pravično, ker pri določanju norme ur lahko napravi vodilni nehoti manjšo ali večjo napako (lahko tudi namerno, vendar je tu v pogojih samoupravljanja možna učinkovita kontrola). Če pa računamo na efekt, ki ga s tem načinom nagrajevanja dosežemo, potem imamo naslednji dve važnejši prednosti:

— delo strokovnih služb bo v krajšem času opravljeno, kar ima v praksi zelo zelo veliko vrednost;

— mnogi, ki so v današnjem načinu nagrajevanja bolj indiferentni do dela (mesečna plača jih ne vleče, da bi več in kvalitetnejše stvari dali od sebe in tako pomagali celotnemu kolektivu pri doseganju boljših rezultatov), bodo aktivnejši in rezultati poslovanja bodo ugodnejši.

Mislím, da sta to dva argumenta, ki zdaleč prekašata vse slabosti navedenega načina nagrajevanja. Rešitev ni idealna, če pa je korak naprej od tega, kar imamo, potem je vredno, da jo upoštevamo.

Seveda je vzporedno potrebno posebej premisliti vse večje dosežke, ker so tudi norma ure včasih pretesne za plačilo katerega strokovnega doprinosu.

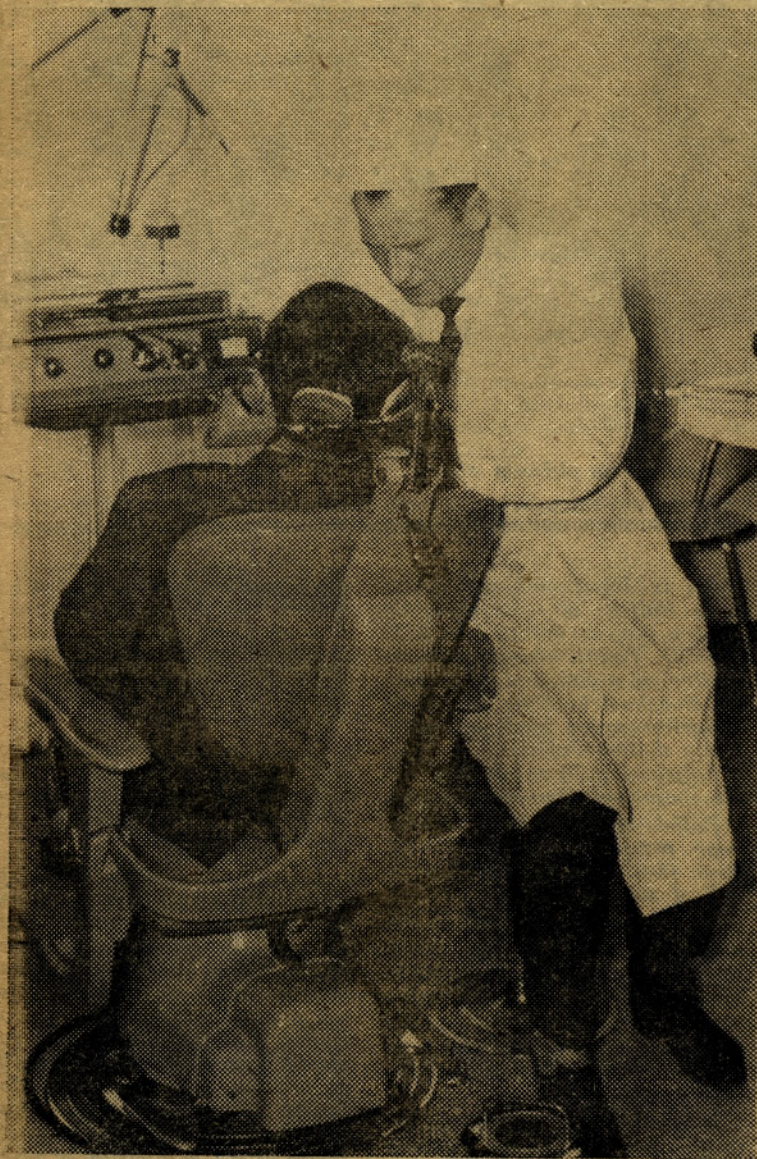
Ali ne bi bil ta način ugoden za administratorke, ki bi dobile za nekaj tipkanih strani priznani 1 uro, ali za analitika, ki bi dobil za neki elaborat 40 norma ur ali za tehnologa, ki bi dobil za izdelavo tehnološkega postopka 30 norma ur itd.

Seveda ni potrebno, da za vse v strokovnih službah velja taka stimulacija. Za nekatere je mogoče meriti uspeh dela drugače (npr. za komercialiste po realizaciji, za telefonista in vratarja odvisno od povprečja v podjetju itd.).

Posredni način nagrajevanja (odvisno od uspeha podjetja) je za mnoge strokovne službe premalo stimulativen, ker je korelacijska povezanost med delom strokovnih služb in uspehi v proizvodnji lahko nizka. Uspehi v proizvodnji so močno odvisni tudi od drugih faktorjev, zato postavljanje funkcionalne zveze med delom strokovnih služb in med uspehi v proizvodnji ni najbolj posrečeno.

V KRA TKEM

NOVA OPREMA ZOBNE AMBULANTE

Naše bralce bo gotovo zanimalo, da bo prihodnji mesec opremljena v celoti tudi druga zobna ambulanta. V opremo je obratna ambulanta »Email« vložila milijon din lastnih sredstev. Koncem marca bo pričel z delom tudi vrtalni stroj, ki ga doslej niso mogli uporabljati zaradi premajhnega pritiska vode.

REKREACIJA MLADINE

Kam v prostem času? Tako se sprašuje mnogo naših mladih delavcev, ko po napornem delu zapuščajo svoja delovna mesta. Mnogo smo že pisali in govorili, da je potrebno nuditi delavcem po njegovem delu razvedrilo in rekreacijo. Če pa pogledamo stvarnost, lahko ugotovimo, da se je v smeri razvedrila in turizma še vse premalo storilo, kajti mlad človek si želi vedno kaj novega.

Do istih zaključkov so prišli tudi na redni letni skupščini počitniške zveze, ko so pregledovali delo preteklega obdobja in si zadajali nove naloge.

Pretekli mesec se je zbralo večje število članov počitniške zveze in gostov na redni letni skupščini. Razprava je bila živahna po bogatem referatu predsednika, ki je poleg ostalega dejal, da je počitniška zveza specializirana organizacija, usmerjena predvsem na mladinski turizem in rekreacijo.

Mladinski turizem je v današnjem času v širokem razmahu, to je že široka dejavnost naših mladih ljudi, to je njihova želja in potreba za kar kažejo tudi veliko zanimanje in prizadevanje.

Zelje in zahteve naših članov so zelo različne, zato je imel izvršni odbor družine veliko dela, če je hotel zadostiti posameznikom. V ta namen si je izvršni odbor nabavil turistični servis, v katerem ima rekvizite za posojilo posameznikom. Servis je danes še zelo skromen, saj poseduje le nekaj šotorov in plavalnih blazin, katere so si delavci skozi vse leto izposojevali. Slaba

stran servisa je bila samo v tem, da je rekvizitov premalo glede na interes in zahteve. Vsako leto preživi večje število mladih ljudi svoj redni letni dopust v letoviščih počitniške zveze. Ker je porast vedno večji, a kapacitete zadoštujejo, je izvršni odbor družine na eni svojih rednih sej sklenil zgraditi lastno vikend hišico. Člani so z udarniškim delom vikend hišico tudi zgradili in s tem povečali vrednost osnovnih sredstev za ca 1.500.000 din. Hišica je postavljena v letovišče v Makarski in željno pričakuje novih letoviščarjev. Akoravno so bili člani zaposleni pri izgradnji vikend hišice, se je kljub temu razvijal turizem, saj je bilo večje število zelo uspešnih skupnih izletov. Veliko smo dosegli, a kljub temu z delom nismo povsem zadovoljni, je povedal predsednik v svojem referatu.

Skupščina je bila obogatena z zelo pestrimi debatami; mladi so dopolnjevali referat, izražali svoje želje, kritizirali nepravilnosti, pomanjkljivosti v preteklem obdobju in nakazovali smernice za bodoče delo.

Na koncu skupščine so bili predlagani in sprejeti važni sklepi za nadaljnje delo in orientacijo. Vsi prisotni so bili mišljenja, da je neobhodno potrebno zainteresirati še večje število mladine za dejavnosti počitniške zveze, povečati turistični servis, razširiti rekreacijo, posebno pa zagotoviti čim več finančnih sredstev, ako bomo hoteli doseči cilje, ki smo si jih zadali.

Sarlah Anton

* Kramljamo *

* Kramljamo *

Osnovna sredstva nam pomagajo, da je učinek živega človeškega dela mnogo višji, kot če bi delali brez strojev. Efekt človeškega dela pa je odvisen od sposobnosti osnovnih sredstev za izvršitev neke naloge, od načina izkoriščanja in od tega, s kakšno intenzivnostjo koristimo sposobnost osnovnih sredstev.

Sposobnost osnovnih sredstev za izvršitev nekih nalog imenujemo »kapacitete osnovnih sredstev«. Kapacitete osnovnih sredstev so mera; na eni strani kvantitativna ali količinska, na drugi pa kvalitativna. Količinske kapacitete se običajno izražajo s količino izdelkov, ki jih osnovna sredstva lahko izdelajo v enoti časa (npr. na dan, na uro, na izmeno). Kvalitativne kapacitete pa predstavljajo sposobnost osnovnih sredstev za izdelavo proizvodov določene kvalitete.

V zvezi s količinskimi kapacitetami bom navedel nekaj pojmov:

- maksimalne kapacitete
- minimalne kapacitete
- optimalne kapacitete
- normalne kapacitete
- stvarne kapacitete

Maksimalne kapacitete predstavljajo tisto sposobnost osnovnih sredstev, preko katere ne moremo iti. To je npr. maksimalna možna količina določenih izdelkov, ki se v enoti časa lahko izdelajo.

Minimalne kapacitete predstavljajo nasprotno, pod to minimalno količino izdelkov se ne sme iti, ker bi to izžvalo nesorazmerno tehnično trošenje osnovnih sredstev.

Optimalne kapacitete predstavljajo za tehnika tisto sposobnost osnovnih sredstev, ko le-ta (osnovna sredstva) najugodnejše delujejo. Če koristimo osnovna sredstva bolj ali pa manj, kot je tehnični optimum, se sredstva hitreje kvarijo in rabijo več energije. Ta optimum je laho izražen v intervalu od-do. Za ekonomista so lahko optimalne kapacitete enake tehničnemu optimumu ali pa nekoliko drugačne. Predstavljajo pa tisto količino proizvodov, ko obstaja najugodnejši odnos med dohodki in izdatki.

Za normalne kapacitete moramo povedati, da je to tista količina določenih izdelkov, ki se ob obstoječih delovnih pogojih lahko normalno izdelajo v enoti časa. Če so delovni pogoji ugodni, so lahko normalne kapacitete enake optimalnim, sicer pa ne.

Stvarne kapacitete predstavljajo dejansko doseženo količino izdelkov v minulem razdobju. Zaradi konkretnih prilik (organizacija, izpadi, neugode, ugodne prilike), smo z osnovnimi sredstvi izdelali neko količino izdelkov.

Za vsako planiranje (dolgoročni plan, letni plan, mesečni operativni plan, dnevni plan), potrebujemo na eni strani po-

trebne kapacitete, na drugi strani pa razpoložljive kapacitete. Seveda je tu zelo važen asortiman. Vendar, če poznamo kapacitete za posamezne artikule v tem asortimanu, potem s pomočjo računskih kombinacij lahko za vsak asortiman določimo potrebne ali razpoložljive kapacitete.

Razlika je seveda, če računa kapacitete za tri, dve ali eno izmeno. Pri računanju razpoložljivih kapacitet moramo prav tako upoštevati od 365 dni v letu vse praznike in dela proste dneve, potem predvidene okvare, vzdrževanje strojev, izpade zaradi zunanjih vplivov npr. izpad električnega toka itd.

Vse to je v skupih besedah povedana teorija o osnovnih pojmihi v zvezi s kapacitetami. Vsako leto lahko v bilanci zasledimo podatke o izkoriščenosti naših kapacitet. Tam najdemo, da so naše kapacitete izkoriščene 150 % ali 130 % in še več takih števil.

Mislím, da bi bilo veliko bolj prav, da bi prikazovali (ob obstoječem asortimanu), kakšne so naše maksimalne kapacitete, kakšne so optimalne kapacitete, normalne kapacitete in koliko smo stvarno dosegli. Vse to so za nas zelo dragoceni »barometri«, brez katerih je vodenje tovarne kočljiva stvar. Vzporedno bi odkrili marsikatera »ozka grla« in »proste kapacitete«. Tudi danes jih poznamo, a računsko nimamo izmerjeno, koliko škodo imamo zaradi »ozkih grl« in »prostih kapacitet«.

Če ima neka žica določene debeline nosilnost (trdnost) 12 kg (to naj bo identično maksimalnimi kapacitetami), potem mi nanjo lahko obešamo 8, 9 ali 10 kg in smo izkoristili njeno nosilnost 67 %, 75 % ali 83 %, nikakor pa ne moremo nosilnosti te žice izkoristiti 150 %, (ali da bi na njo obešili 18 kg). Zato smatram, da tudi naših maksimalnih kapacitet ne moremo izkoriščati 150 % ali 150 %.

Če pa že gre za računanje izkoriščenosti naših kapacitet, potem bi nas v prvi vrsti zanimalo to, kakšen »svobodni radius« še imamo do maksimalnih kapacitet in kakšen je svobodni radius do optimalnih kapacitet. Veliko lažje bi se orientirali, kje smo in koliko lažje bi kvalitetejše planirali. S temi operativnimi številkami 130 % in 150 % pa ne koristimo niti prvemu niti drugemu namenu.

MLADINA in šport

V februarju pripravlja športna komisija pri mladinskem komiteju prvo od letošnjih tekmovanj. To bo strelsko tekmovanje z zračno puško za prehodni pokal, ki je sedaj v lasti ekipe radiator-skega oddelka. S tem tekmovanjem bo mladina v letu 1965 pričela delovati na športnem področju. V pomladanskih mesecih se bo pričelo tekmovanje med aktivni v malem nogometu, rokometu in verjetno v odbojki. Ko bodo končana tekmovanja, bodo nastopile naše ekipe na ligaškem tekmova-

nju gaberskega industrijskega bazena. Da se bo vse odvijalo normalno, je potrebno, da aktivni v obratih čim prej prijavijo svoje ekipe športnemu referentu. Prav tako je potrebno čimprej sestaviti ekipo za »Pohod ob žici okupirane Ljubljane«.

ŠPORT

Sedla je na klop. Le zakaj niso mahali? Niti roke niso dvignili, niso ji odgovorili, ko jih je pozdravljala. Ko je Lizinka hotela steči za vlakom, jo je Marija zadržala. Le zakaj? Pogledala je očeta. Sklanjal se je k mami in ji močil čelo z robcem. Mamin obraz je bil blede in negiben, bolan. Biba bi rada sedla poleg nje, jo pogladila po obrazu in jo tolažila, a vse je bilo tako tiho, da ni storila ničesar.

»Kam gremo, očka?« Vprašala je tako nenadoma, da je bila še sama začudena.

Oče je molčal. Bilo je prvič, da ji ni takoj odgovoril, in ko je bila že prepričana, da je ni slišal, je le dejal:

»K teti Kseniji.«

»Res? Se bom lahko peljala s Titovim kolesom?«

»Seveda se boš lahko.«

Mama je ljubeče pogledala in se ji nasmehnila. V trenutku je bilo vse dobro. Mama se smeje. Najraje bi jo objela, a tako mirno je sedela, da bi jo bolelo, če bi se je dotaknila. Stopila je k oknu. Ob progi so stala visoka drevesa, ki so tekla mimo, in tisti prav daleč so si kar zamenjavala mesta, kot bi se igrala »škarjice brusit«. Na telefonskih žicah so sedeli ptički. Zica je bila tako tanka, da je bilo videti, kot da sedijo v zraku. Potoček; morda prav tisti z njihovega travnika. Gotovo je tekkel po bližnjici, da bi jih dohitel, ali pa pod zemljo. Slišala je, da znajo potočki teči pod zemljo. In tam je travnik: lep, velik, zelen travnik. Pastirica pase goveda. Prav take kite ima kot Ivica. Tekla je za vlakom in mahala, mahala. Zdaj so se pokazale že hiše. Majhne hiše s stariimi strehami; iz dimnikov se je kadilo, ljudje na polju so se malce vzravнали; kot da želijo odpočiti upognjene hrbte; živina je mukala... In vsi so se igrali z njo, vsem se je mudilo, vsi so tekli za vlakom, a ona jih je prehitevala in jim mahala. Balo je, kot da jo vsi poznajo in jo pozdravljajo. Zelela si je, da bi se še dolgo vozila. Gledala je velika kolesa, kako hitro se vrtijo, in ponavlja z njimi njihovo drdrajočo pesem:

»Tika, taka, še me vozi, tika, taka, še me vozi, tika, taka, daleč, daleč, ljubi vlak.«

In vsem se je zahvaljevala: dimu, lokomotivi, hripavemu pisku, ki je vabil k progi ljudi, otroke, polja, gozdove... vsem,

»Limonada, malinovec, oranžada...«

Po zvočniku so klicali:

»Potniki vstopite, vlak ima odhod.«

Star možak je prodajal časopise in kričal, da so nekoga ubili, da so neke hiše porušene, da je nekje vojna.

Na stenah so visele slike gospodov in gospa: z zadovoljnimi obrazi so pili vino, neka gospa se je držala za glavo in gledala v zdravilo, punčka je pila belo kavo, največ pa je bilo slik nekega hudega gospoda. Kričal je in žugal s prstom.

Bilo je tudi mnogo vojakov. Hiteli so mimo tako kot vsi drugi, zato se jih Biba ni bala.

Tako rada bi vprašala očeta po tem in onem, rada bi ga prosila, naj ji kupi kako malenkost, vendar se ni upala govoriti, ker sta oba žalostno sklanjala glave in mama je tiho jokala.

V majhni sobi na postaji, kjer je na steni visela velika slika tistega gospoda, ki je kričal in žugal, je sedel za mizo mlad vojak z zlatimi gumbi in z našitki na ramenih. Čeprav se ni ozrl, ko so vstopili, je oče takoj stopil k njemu. Začel je govoriti z vojakom v tistem jeziku, kot je običajno govoril s staro mamo. Bibi se je to zdelo zelo čudno, da govori oče s tujim človekom tako kot sta s staro mamo. Tudi mama je govorila in oba sta kazala neke papirje.

Niti videla nista da ju vojak sploh ne posluša. Le Biba je to opazila. Cisto na koncu mize je bil namreč črninik, katerega je hotel zapreti s tanko palico. Le z vrhom se je dotaknil pokrova. Palica se je upogibala, zvijala v lok, pokrov se je dvigal in spuščal in ko je že kazalo, da se bo zprl, je palica spet zdrknila stran. Vojak je to tolikokrat ponovil, da se mu je le posrečilo. Zadovoljno je pogledal črninik, odložil palico in počasi dvignil pogled, kot da šele zdaj vidi očeta in mamo pred seboj. Ljubeznivo začudeno ju je gledal, kot da si želi zapomniti vsako gubo na njenem obrazu. Gledal jih je mirno z nasmehom in ko so vsi najmanj pričakovali, je skočil pokonci, udaril po mizi in začel kričati v istem jeziku, kot je govorila stara mama. Biba je začudeno poslušala. Saj je bila prepričana, da se v tem jeziku lahko govori samo tiho, polšepetaje. Vsi trije so strmeli v vojaka z zlatimi našitki, kot da pričakujejo nekaj strašnega.

Miriam Steiner: VOJAK Z ZLATIMI GUMBI

2

prav vsem se je zahvaljevala.

Težka roka je padla na njeno ramo. Odskočila je. Bil je vojak. Ukazujoče je pokazal na klop. Odplazila se je k mami, ki je stegnila roke k njej, in se skrila za njenim plaščem, ki je visel nad glavo. Vojak ji je sedel nasproti in jo gledal. In Biba je gledala njega. Sicer samo z enim očesom, vendar je moral videti, da ga gleda. Dolgo sta se gledala, kot da se igrata: »Kdo bo prvi stran pogledal? Vojak je bil prvi. Najprej je samo trenil z očesom, potem pa obrnil glavo stran. To je Bibo popolnoma ohrabilo. Odgrnila je plašč, s katerim si je zakrivala oči, in si začela ogledovati tega vojaka. Pravzaprav je zelo čuden. Puško ima, škornje, grdo gleda, sem pa tja kdaj zažuga in vendar se ga ni prav nič bala. Saj se je prav tako gugal na sedežu kot ona in če je vlak ustavil, je tudi njega vrglo s klopi kot njo. Zakaj bi se ga torej bala.

Bližali so se postaji in vojak jim je dal z znaki vedeti, naj se pripravijo za izstop.

Oče je tolažil mamo:

»Pomiri se Zora, zberi se. Vse se bo razjasnilo. Saj nas ne morejo vendar kar odpeljati. Razložimo jim pač, da je nespোরazum.«

Biba ni poslušala. Tedno več hiš je bilo videti, velikih hiš z visokimi dimniki in vedno bliže so jim prihajali. Kolesa niso več tiktakala kot prej in počasi, počasi je vlak ustavil.

Prišli so.

Na veliki postaji, ki je bila vsa drugačna od tiste doma, je bilo sila zabavno. Na postajališču je stalo polno ljudi in vlakov. Ljudje so tekali sem ter tja, eni so se objemali in poslavljali, drugi so se objemali in pozdravljali, zamudnik je tekkel za vlakom in Biba je zanimalo, če ga bo ujel, a jo je vojak porinil naprej. Bila je tako jezna, da mu je pokazala jezik in se hitro skrila k mami. Ob stenah so stale majhne hišice, kjer so prodajali razno robo: časopise, knjige, punčke, igračke, bonbone... fant v belem površniku je porival voziček in klical:

Pritekla sta dva vojaka in jih odpeljala v drugo sobo. Mama ni več jokala. Samo stiskala je k sebi Bibo, jo objemala in božala. Oče je molče gledal predse in le včasih je položil roko na mamino, kakor bi jo hotel tolažiti.

Čakali so.

Vojaka sta dala očetu neke krpe in stopila k vratom, kar je pomenilo, da morajo ven. Oče je dolgo stal na mestu in bilo je, kot da ne ve, kaj naj naredi s tem, kar je držal v rokah. Gledal je v tla. Bilo ga je sram. Mama je stopila k njemu in vzela krpe iz njegovih rok. Tudi ona jih je nekaj časa gledala, potem pa je hitro vzela iglo in sukanec in jih začela šivati na rokave. Najprej na Bibin, potem na očeta in nazadnje je slekla svoj plašč in na rokav prišla krpo.

Biba si je takoj ogledala, kaj ima na rokavu. Bila je velika, rumena zvezda, v kateri je nekaj pisalo. Gledala jo je in vedno lepša se ji zdela.

»Poglej, mama, zvezda. Si videl, očka?«

Namesto da bi bila vesela, jo je mama samo objela in zajokala.

Na cesti je oče podpiral mamo in le kdaj po kdaj je dejal zamišljeno, kot da ni hotel povedati ravno tistega:

»Pomiri se, Zora.«

Biba je z radostjo ugotovila, da jih ljudje na cesti gledajo, da se ustavljajo, zato je obračala roko z zvezdo vedno na tisto stran, kjer je bilo največ otrok. Neki deklici se je celo pohvalila:

»Poglej, kako lepo zvezdo imam.«

Prišli so na dvorišče neke velike stavbe, kjer je bilo vse polno vojakov, starih zabojev, železnih avtomobilov in velikih pušk. Tudi ti vojaki so govorili tako kot stara mama, kot oče in mama, če sta imela skrivnosti, kot vojak na postaji... Kako čudno. Bibi se je nenadoma zdelo, da vsi govorijo prav, samo ona napak.

(Nadaljevanje prihodnjič)

...PRIPOMBE NA DRUŽBENO PREHRANO V CELJU

V 29. številki je »VEČER« pod naslovom »PRIPOMBE NA DRUŽBENO PREHRANO V CELJU« objavil članek Samopostrežne restavracije, v katerem je pisec navidezno oporekal točnosti sestavka, ki je pod istim naslovom izšel v 21. številki »VEČERA«, v resnici pa je članek izvenel kot huda obtožba zoper naše podjetje in vsebuje niz trditvev, ki so neresnične in predstavljajo v nekaterih točkah tudi težko žalitev za Tovarno emajlirane posode v Celju.

Kot direktno in najbolj prizadeti v sporu, bi sicer imeli prvi pravico do objave javne kritike, vendar smo se zavedali, da bi utegnilo iznašanje resnice v časopisih zelo škodovati poslovnim odnosom Samopostrežne restavracije z drugimi odjemalci. Po objavi njihovega članka smo pa prisiljeni seznaniti javnost z dejanskimi razlogi prekinitve odvzema obroka.

Verjamemo, da Samopostrežni restavraciji ne bi bilo razumljivo, če bi jim odpovedali pripravo malice zgolj zaradi cene in kaloričnosti. Res je, da se nismo strinjali z načinom, kako so nam zviševali cene (25. julija 1964 so nas obvestili, da so od 18. julija dalje podražili obrok od 125 din na 145 din). Šele iz njihovega članka smo tudi razbrali, da nam računajo sam obrok po 120 din. Ker je določeno za pomivanje po 5 din, ostane torej 20 din za prevoz ene porcije, oziroma kar 30.000 din za transport 1.500 porcij na razdaljo največ 700 do 800 m v eni vožnji, kar je 7.500 do 10.000 din na uro!

Povprečno naj bi se njihov 2-tonski kamion zadržal s transportom naših malic 3 ali največ 4 ure dnevno, ena transportna ura pa stane za tovrstno vozilo 1.000 din (informacije od »Prevoznikstva« Celje)!

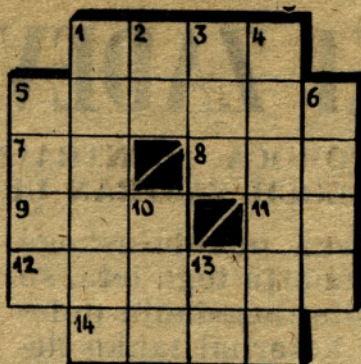
Z objavo stvarne cene obroka nam je torej Samopostrežna restavracija prvič argumentirala domnevo, da so njihove kalkulacije zares nerealno visoke. V času odpovedi pa smo omenjali ceno in kaloričnost samo mimogrede in smo bolj grajali česte zamude pri dostavi obroka, ki so vplivale tako na razpoloženje delavcev, kakor tudi na produkcijo. Osnovni razlog nezadovoljstva pa je izzvala higiena porcij in hrane. Sem pa da tudi pojav miši v košari za kruh. Zato so delavci z anketo zahtevali začasno ukinitvev toplega obroka.

Ni res, da je stala košara s kruhom v tovarni 8 ur, ker dobivamo malico sproti za vsako izmeno.

Res pa je, da je bila ravno ob tej priložnosti hrana spet dostavljena z zamudo, zaradi česar je bilo na dvorišču poleg rednih prevzemnikov hrane še mnogo drugih delavcev, ki so bili vsi priče dogodka. Seveda pa so službeno zadolžene osebe podale pismene izjave.

Vsako našo trditev lahko podpremo s pismenimi dokazi, zato se zelo čudimo upravi Samopostrežne restavracije, ki je objavila svoje obtožbe naslednji dan po naši ponudbi in dogovarjanju, da ponovno vzpostavimo poslovne odnose.

Oddelek za družbeni standard

MALA KRIZANKA

Vodoravno: 1. priimek glavnega urednika Emajlirca; 5. motorno kolo; 7. kemični simbol za prvino (Molibden); 8. podredni veznik; 9. obeti, nade; 11. latinski veznik; 12. kraj blizu Zagreba; 14. tovarniška dvorana.

Navpično: 1. stiskač; 2. kravji glas; 3. grška črka; 4. žensko ime; 5. zimskošportna disciplina; 6. ime ameriške filmske igravke (Heyworth); 10. ime prve slovenske filmske igravke; 15. vrsta gline.

OBROBI

NOVO SPREJETI DELAVCI V JANUARJU 1965:

Kotnik Rajmund, Lenart Stanislav, Pinter Jože, Trebovc Friderik, Vodeb Stanislav, Pivec Franc, Bukovski Marija, Jazbinšek Matilda, Kovač Jožica, Pilko Marija.

IZSTOPILI V MESECU JANUARJU 1965

Mavrič Miroslav — sporazumno, Amon Franc — sporazumno, Majstorovič Stipe — k vojakom, Tomič Mijo — k vojakom, Rumež Radoslav — potek pogodbe, Korošec Janez — k vojakom, Polenik Karl — k vojakom, Kuntarič Franc — k vojakom, Pleterški Jože — upokojen, Klajnshek Alojz — upokojen, Podgorelec Jože — na lastno željo, Ropotar Martin — na lastno željo, Jazbec Viktor — sporazumno, Znidarski Maks — disciplinski odpust, Gorjanc Jože — umrl, Koren Franc — upokojen, Anderluh Anton — sporazumno, Orešnik Ivan — sporazumno, Brglez Alojz — sporazumno, Kocjan Dita — potek pogodbe, Korošec Marija — upokojena, Čretnik Hilda — sporazumno.

NOVO POROČENI

Guček Jožefa — Kaurin, Ferme Terezija — Hostnik, Cencen Marjan, Hostnik Vinko, Vodnik Anka — Vidovič, Peniev Erika — Koželj, Lazarevič Marija — Stepinšek, Koružnjak Cvetko, Grizold Marjan, Mastnak Marjan — Suhožnik, Vogrinc Anton, Arzenšek Angela — Janežič, Oštr Emil, Brenc Silva — Geršak, Geršak Vlado, Žižek Marjan, Kovač Jožica — Žižek, Romih Marija — Jazbinšek, Korpič Jože, Jevšinek Andrej, Mavrič Cvetko, Matiček Stanislav, Petek Marija — Jelen, Podgoršek Franc, Biklič Vera — razvezana — Filipič.

ROJSTVA

Ogrizek Marija — sin Marjan, Krklec Terezija — hči Irena, Mirnik Marija — sin Marjan, Ivanjko Stjepan — sestra Stefan, Lipar Jože — hči Marjana, Jager Jože — sin Matjaž.

ZAHVALA

Ob težki in nepričakovani izgubi našega dragega moža in očeta se iskreno zahvaljujemo za denarni prispevek in vence celotnemu kolektivu, ekonomski enoti 1 ter sindikatu. Posebna zahvala gre tovarniški godbi na pihala, ki ga je pospremila na njegovi zadnji poti.

Zalujoča Marija Verbič in sin Karli z ženo in otroci.

Franc Mahne

ZAHVALA

Ob vstopu v pokoj se iz srca zahvaljujem UO za gostoljubnost.

Obenem se zahvaljujem tudi vsem mojim sodelavcem in sodelavkam EE 2 za darilo, ki so mi ga poklonili.

Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

Jože Orač

ZAHVALA

Ob težki izgubi svoje mame se toplo zahvaljujem vsem sodelavcem in darovalcem venca ter za finančno pomoč.

Anica Jager

Strelci »Tempa« v novi sezoni zopet uspešni

V januarju se je pričelo liga tekmovanje z zračno puško, katerega je razpisal občinski strelski odbor Celje. V tem tekmo-

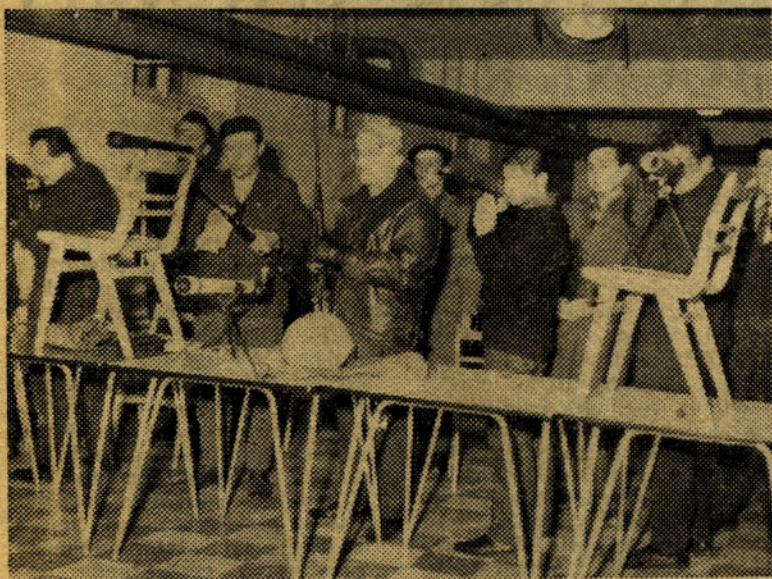
vanju sodeluje 18 strelskih družin, katere so razdeljene v dve skupini. Vsako skupino sestavlja devet strelskih družin. SD Tem-

po, ki je v drugi skupini, je dosedaj že izvedla tri tekmovanja s svojimi nasprotniki ter tudi vsakokrat z visokim rezultatom zmagala.

Strelci TEMPA so tudi v letošnji sezoni pokazali svojo visoko strelsko tehniko, saj so še vedno med najboljšimi strelci v Celju, kakor tudi v okrajnem merilu.

Vendar pa nas ti uspehi ne smejo uspavati, ampak moramo gledati tudi na masovnost strelskega športa ter je naša dolžnost, da vedno pridobivamo v naše vrste mlade strelce in strelke iz našega kolektiva.

Odbor strelske družine TEMPO apelira na vse mladince in mladinke v našem podjetju, naj se vključijo v strelski šport.

Fotokinoklub društva LT »Emajl« obvešča člane, da bo priredil tečaj za FILMSKO SNEMANJE

Pričetek tečaja bo 4. marca t. l. Prijave sprejema tov. David Vali na telefon 262.

Vabljeni!

NAČELA KI ZADEVAJO UPOKOJENCE

UPRAVNI ODBOR PRIPOROČA CENTRALNEMU DELAVSKEMU SVETU SPREMEMBO DOLOČIL ZAŠTRAN UPOKOJENCEV.

Z uveljavitvijo novega pokojninskega zakona, ki velja od 1. januarja tega leta, so se v marsičem spremenila dosedanja določila glede pogojev, pod katerimi lahko delavci pridobe pravice do starostne pokojnine, spremenila so se tudi določila glede višine in odmere pokojnine. Najbolj značilna in bistvena sprememba je podaljšanje dobe, ki se priznava kot pokojninska doba in sicer od sedanjih 35 let na 40 let za moške in od 30 let na 35 let za ženske.

Vse to bo vplivalo na to, da bomo morali popraviti nekatere predpise v naših pravilnikih in jih bomo morali izvajati v skladu s temi spremembami v pokojninskem zakonu. Naši delavci, ki so sedaj na tem, da bi šli lahko že pred izpolnitvijo gornje podaljšane pokojninske dobe izjemno v pokoj v letošnjem letu in naslednjih letih, se bodo morali sedaj odločiti sami, kdaj bodo zaprosili za starostno pokojnino. Prav tako se mora podjetje odločiti, kakšno stališče bo zavzemalo glede delavcev, ki so pred upokojitvijo. Predlog načel, zaštran katerih bodo razpravljali, je tak:

Pri 40 letih delovne dobe moški in pri 35 letih delovne dobe ženske pridobe pravico do polne starostne pokojnine. Starost pri tem ni merodajna ter se lahko moški mlajši kot 60 let in ženske mlajše kot 50, starostno upokoje, ko imajo izpolnjeno gornjo delovno dobo. Vsem tem bo podjetje prekinilo delovno razmerje s tem, da jim bo dalo predhodno odpoved tako, kot se je že doslej postopalo pri vseh tistih, ki so izpolnili pogoje za starostno pokojnino po dosedanjih predpisih. Ker so nekateri upokojenec še nadalje zaposleni in delajo s polnim delovnim časom ter so dopolnili s tem podaljšanjem delovne dobe 40 oziroma 35 let skupne delovne dobe, se bo ta prekinitev delovnega razmerja nanašala tudi nanje.

Izjemoma se bodo lahko delavci po izpolnitvi pokojninski dobi zaposlevali še v podjetju le začasno v primeru nujnih potreb ali pomanjkanja strokovnih kadrov. V takšnih primerih se bo s temi delavci sklenilo novo delovno razmerje s posebno pogodbo.

S tem, da se podaljša pokojninska doba za 5 let, se spremeni izvajanje čl. 161 in 163 našega pravilnika o delitvi oseb-

nih dohodkov, po katerih so bili starejši delavci — dalj časa zaposleni v podjetjih — 5 let pred upokojitvijo upravičeni na določeno povišanje osebnih dohodkov zaradi stalne daljše zaposlitve v podjetju. To obdobje se sedaj premakne za 5 let naprej tako, da se bo ta povišek izplačeval šele od 36 leta delovne dobe dalje pri moških in pri ženskah od 31. leta delovne dobe dalje. Tisti, ki so morda

že dosedaj prejeli ta povišek, pa še ne izpolnijo pogojev za polno starostno upokojitve, se jim bo ukinil začasno ter pričel kasneje — v zadnjih letih pred upokojitvijo — ponovno izplačevati tako, da bo v vsakem primeru izplačevanje trajalo največ 5 let skupaj.

Drugi delavci, ki ne izpolnijo še 40 let oziroma delavke 35 let delovne dobe, se bodo lahko sami odločili, da gredo predčasno v pokoj. Moški gredo namreč že lahko pri 35 letih starosti in najmanj 35 let delovne dobe, ženske pa pri 30 letih starosti in najmanj 30 let delovne dobe. Ti bodo lahko vstopali v pokoj, ne da bi imeli tedaj izpolnjeno polno delovno dobo. V kolikor se bodo odločili, da gredo pred izpolnitvijo polne delovne dobe v pokoj, se bodo morali izjaviti in napraviti pismeni dogovor s podjetjem, kdaj nameravajo stopiti v pokoj.

Tem se bo v takšnem primeru izplačeval povišek osebnega dohodka za stalnost še naprej

do upokojitve, ne pa šele od 36. leta delovne dobe oziroma 31. leta delovne dobe. Omejitev, da se izplačuje ta povišek le za 5 let pred upokojitvijo, velja seveda tudi za te delavce ter se bo izplačevanje tako uredilo, da bo vsak delavec, ki je upravičen na tak povišek osebnih dohodkov, prejel ta povišek največ 5 let.

Pravico do starostne pokojnine pridobe tudi moški in ženske z manjšo delovno dobo in sicer moški s 60 let starosti in najmanj 20 let delovne dobe, ženske pa s 55 let starosti in najmanj 20 let delovne dobe. Takšni delavci oziroma delavke s to manjšo delovno dobo se bodo lahko sami odločili, če gredo v pokoj ali pa bodo delali še dalje preko gornje starosti.

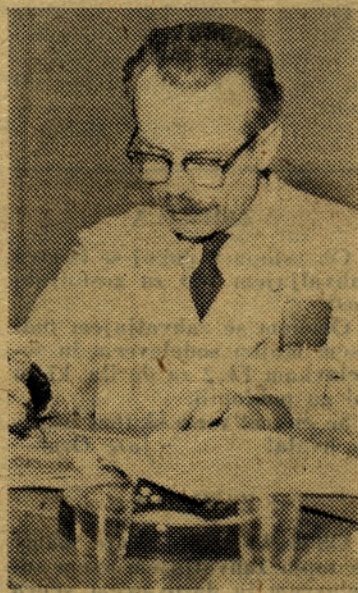
Glede borcev NOV veljajo posebna določila oziroma ugodnosti po pokojninskem zakonu ter se bo podjetje ravnalo po teh določilih.

Strokovne službe v podjetju bodo morale sedaj pregledati vse primere ter se s prizadetimi delavci sporazumeti glede upokojitve oziroma njihove odločitve.

ORGANI UPRAVLJANJA POTRDILI ZAKLJUČNI RAČUN

(Nadaljevanje s 1. strani)

poslovnega poročila upravnega odbora na seji delavskega sveta je hkrati potrjena tudi bilanca delovne organizacije.

Milan Zupanek na seji upravnega odbora. (Foto LT »Email«)

povprečni zaslužek v preteklem letu na 48.836 dinarjev.

V poročilu je zajetih tudi nekoliko podatkov, ki ne kažejo najugodnejše slike. Bolezenskih izostankov, denimo, je bilo v preteklem letu kar 17 odstotkov več kot v letu 1963 in pričakovati je, da bo ta odstotek povzročil upravičeno zaostritev kontrole nad bolezenskimi izostanki. Tudi skladi so bistveno manjši od napovedi v družbenem planu. Vendar zadoščajo za kritje anuitet in drugih obveznosti iz preteklega leta.

O analizi poslovnega poročila bomo še pisali na osnovi smernic, ki jih bo izdelal odbor za gospodarstvo centralnega delavskega sveta. Te bodo gotovo po svoji tehtnosti dobro napotilo za tekoče poslovno leto.

V preteklem letu smo dosegli doslej največjo proizvodnjo, ki je izražena v številki 15.511.735.173 dinarjev, medtem ko smo proizvedli količinsko 24.814 ton različnih izdelkov. S tem smo proizvedli vrednostno 16,1 odstotek več kot v letu 1963, količinsko pa 15,8 odstotkov.

Iz poslovnega poročila je razbrati, da je bil v preteklem letu povprečni neto zaslužek na zaposlenega 46.064, medtem ko je v letu 1963 znašal le 35.556. Obe številki ne upoštevata toplega obroka, saj se z njim poveča

UPOKOJENCI IZ LETA 1964 POZOR!

Pozivamo vas, da se zglosite v sobi 5 upravnega poslopja in izberete ter naročite tri fotografije iz svečane obdaritve in pogostitve upokojencev, ki se je vršila 28. decembra 1964. Rok za izbor in naročilo fotografij je do 15. marca 1965.

Socialna služba